

Metodikano sikhaviben pedal zakonos num. 184/199 Z.z. pal čhibakero zachudņipen vař nacijengere cikņibena andro řundņipen vař čirlatune predpisi

Governmentoskero urados andal Slovakijakeri republika (dureder ča „governmentoskero urados) pedal ř 7a ods. 1 zakonos num. 184/1999 Z. z. pal čhibakero zachudņipen vař nacijengere cikņibena andro řundņipen vař čirlatune predpisi (dureder ča „zakonos num.184/1999 Z. z.“) jekhetane řegitiřagoha la odborna komisijaha¹ pedal zakonoskeri aplikacija pal čhibakero zachudņipen vař nacijengere cikņibena del avri ada metodikano sikhaviben pedal zakonos num. 184/1999 Z. z. pal čhibakero zachudņipen vař nacijengere cikņibena andro řundņipen vař čirlatune predpisi (dureder ča „metodikano sikhaviben):

Čl.1

Chasna the buchņipen vař metodikano sikhaviben

1.Chasna vař metodikano sikhaviben terđol pre oda sar te del jekhetane informaciji the metodikane sikhavibena so hine sphandle le čhibakere zachudņipenca vař nacijengere cikņibena mek ča pedal:

- a) themutne manuřa andal Slovakijakeri republika (dureder the sar „SR“), so peren mařkar dżene andal nacijakere cikņibena
- b) themutna kotora vař themutņi zor so hiņi zabeřņi andro gav, kaj pes pal zakonos num. 184/1999 Z. z. zachudel nacijakeri cikņibenakeri čhib
- c) kotora vař thanutņi samosprava so hiņi zabeřņi andro gav kaj pes pal zakonos num. 184/1999 Z. z. zachudel nacijakeri cikņibenakeri čhib
- d) čačipnaskere dżene sthode la thanutņi samosprava andro gav, kaj pes zakonos num. 184/1999 Z. z. zachudel nacijakeri cikņibenakeri čhib
- e) organizačna kotora vař bidarangunthe the zaarakhle zbori andro gav, kaj pes pal zakonos num. 184/1999 Z. z. zachudel nacijakeri cikņibenakeri čhib
- f) zarodkeribnaskere kotora pal ř 2 ods. 2 l'itera. a) dži d) zakonos num. 513/1991 Zb. Skl'epakero zakoņikos andro řundņipen vař čirlatune predpisi

2. Metodikano sikhaviben pherd'arel ř 7a ods. 1 zakonos num. 184/1999 Z. z e uloha andal praktikaņi priručka kana pen rozginen korkoreskere phučibena andal aplikaņi praksa vař zakonos 184/1999 Z. z. pedal savo o governmentoskero urados dela vri odborno the metodikano řegitiřagos pedal ņipengere kotora the organizakere kotora andal bidarangunthe the zaarakhle zbori kana zachudkeren ada zakonos

3. Prekal nav „odborno the metodikano řegitiřagos“ pes achaľol governmentoskero uradoskero buřariben so hino zachudno pedal pherd'aripen pal ada zakonos num. 184/1999 Z. z.

5. Odoj, kaj pes andro zaterđipen prekal ada metodikano sikhaviben zachudel nav vař murřikano l'ing, jekhtones the prekal sa lačhiben pes zagindol'inel the dżeno prekal dżuvl'ikano l'ing.

Čl. II

Predmetos the zakonoskero jepařaripen num. 184/1999 Z. z.

¹ Odborno komisija pedal zakonoskeri aplikacija num. 184/1999 Z. z. pal zachudkeriben vař čhib vař nacijengere cikņibena, so sas sthod'i Governmentoskero uradostar andal SR prekal ř7 the ods. 1 zakonoha num.. 184/1999 Z. z. pal zachudkeriben vař čhib vař nacijengere cikņibena 14. decembroste 2012.

1. Zakonoskero predmetos num. 184/1999 Z. z. hino sthovichen savore telethovichena vaš čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben andro uradno vakeriben the avlina, so len ada zakonos zachudkerel.

2. Zakonos num. 184/1999 Z. z. pes jepašarel avka:

- § 1 ods. 1 averthodņipen dženeskero zakonoskero dochudņipen the leskeri chasna;
- § 1 ods. 2 – maškartthemutņipen vaš čhibakero nav prekal nacijakero cikņiben;
- § 2 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben andro uradno vakeriben;
- § 3 ods. 1 a 2 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben andro vakeriben maškar ņipengere kotora;
- § 3 ods. 3 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben paš gaveskeri kronika;
- § 3 ods. 4 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben pašu radno agenda;
- § 4 – čhibakero cajchišagos andre čhib vaš nacijakero cikņiben;
- § 4a – thanutno referendos pal visariben vaš gaveskero nav;
- § 5 ods. 1 a 2 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben andro kriza the avlina vaš angloškolakero avriļikeriben, bazutna školi, maškarutna školi the kultura;
- § 5 ods. 3 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben andro sastņikane inštituciji the inštituciji vaš socijalna službi vaj inštituciji vaš socijalnopravno čhavengero the terne manušengero zaarakhipen;
- § 5a – informišagos pedal ņipi andre čhib vaš nacijakero cikņiben;
- § 5b – buchļaripen the resļipen vaš informaciji andre čhib vaš nacijakero cikņiben;
- § 7 ods. 1 a 2 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben andro vakeriben maškar ņipengere kotora the lengere kampelņišaga;
- § 7 ods. 3 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben andro služobno vakeriben maškar gaveskeri policija;
- § 7 ods. 4 – čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben paš komunikaciji le dženenca andal l'ivindoneskere zora SR, l'ivindoneskere bidarangutne zbori, aver l'ivindoneskere zbori, Hasičakero the zaarakhibnaskero zboros the gaveskeri policija;
- § 7a – governmentoskeri uradoskeri andro avlina vaš čhibakero zachudņipen prekal nacijakere cikņibena;
- § 7b – spravna delikti andro avlina vaš čhibakero zachudņipen prekal nacijakero cikņiben;
- § 7c a § 7d – jekhetane, prechodna the agorutna dovakeribena;
- § 8 a 8a – phagerutna dovakeribena.
-

Č. III

Periben ko aver pravna predpisi

1. Ustava vaš Slovakijakeri republika (dureder ča „ustava“) thovel avri:

- andre čl. 6 ods 2, hoj „zachudņipen aver čhiben sar themutņi čhib andro uradno vakeriben sthovela o zakonos.“

- andre čl. 34 ods. 1, hoj „Le themutnenge, so peren pre Slovākija andro nacijakere cikņibena vaj etnikane grupi, pes zaļikerel dojekhseratar angļuņipen, mek ča pravos jekhetanes le aver themutnenca so peren andre aver nacijengere cikņibena vaj grupi te lačharel peskeri kultura, pravos peske te buchļarel the resel informaciji andre lengeri dajakeri čhib, te sphankerel pes anro nacijakere sphandļipena, te zathovkerel the te zļikerkerel sikhavibnaskere the kulturakere inštituciji. Pro churdones zathovela o zakonos.“

- andre čl. 34 ods. 2 l'itera a) dži c), hoj „Le themutnenge so peren andro nacijakere cikņibena vaj etnikane grupi pes tel zakonoskero zļikeriben zathovkerel bijo pravos vaš sprindžaripen

themutni čhib the pravos pedal sikhaviben prekal lengeri čhib, pravos te zachudkerel lengeri čhib andro uradno vakeriben the zakonos te avel paš rozgiņipena so peren pro nacijakere cikņibena the etnikane grupi“.

O zakonos so džal le čl. 6 ods. 2 a čl. 34 ods. 1 prekal ustava pes achal’ol o zakonos num. 184/1999 Z. z.

2. Ko maškartthemutna dovakeribena, so lenca hiņi SR sphand’i, perel prekal avlin zaterd’ipen the čačipena vaš džene andal nacijakere cikņibena, mek ča:

- Ramcovo dovakeriben pedal zaarakhiben vaš nacijakere cikņibena (džanaviben andal Ministerstvos vaš maškartthemutņipen SR num. 160/1998 Z. z.)
- Europakeri charta vaš regijonalna vaj cikņibenakere čhiba (džanaviben andal Ministerstvos vaš maškartthemutņipen SR num. 588/2001 Z. z.) (dureder the sar „čhibakeri charta“)
- Maškartthemutno paktos pal themutna the politikakere čačipena (džanaviben andal Ministerstvos vaš maškartthemutņipen SR num. 120/1976 Zb).

3. E ustava andro č. 6 ods. 1 sthovel, hoj „Pro than vaš Slovakijakeri republika hiņi themutni čhib slovakijakeri čhib.“ Zachudņipen vaš themutni čhib pre SR presikhavel o zakonos num. 270/1995 Z. z. pal themutni čhib andro šund’ipen vaš čirlatune predpisi (dureder ča „zakonos pal themutni čhib“). Prekal § 1 ods. 2 vaš o zakonos pal themutni čhib, hin le thumutni čhib angl’ipen anglal aver čhiba, so pen zachudkeren pre than vaš SR. Sphand’ipen vaš themutni čhib le aver čhibenca prikerkeren aver korkoreskere sthovibena vaš zakonos pal themutni čhib.

4. Prekal § 1 ods. 4 vaš zakonos pal themutni čhib pes pedal zachudkeriben vaš nacijakere cikņibena the etnikakere grupi sphanden korkorutna predpisi², kana ada zakonos na presikhavel avresar. Oda pes predikhel, hoj kana o zakonos pal themutni čhib presikhavel, hoj čhibakero zachudkeriben vaš nacijakero cikņiben andro thodo avlin prikerel korkoreskero čačipen, džal pes dureder prekal ada korkoreskero čačipen.

5. Sphand’ipen themutna čhibaha le aver čhibenca prikerkeren the aver čačipnaskere sthovibena ko priklados § 3 ods. 2 l’itera a) zakonos vaš themutni čhib, so odphenel pedal

² Ko priklados:

- § 155 ods.1 zakonos num. 160/2015 Z. z. Bislugadžikano rakinkerdo porijadkos;
- Zakonos num. 191/1994 Z. z. pal gavengero cajchišagos prekal o čhib vaš nacijengere cikņibena (zakonoskero nevelišagos num. 184/1999 Z. z. zachudno andal 1. julos 2011, prečhind’a le zakonos num. 191/1994 Z. z. pal gavengero cajchipen prekal čhib vaš nacijengere cikņibena (avkaphendo tabu’ovo zakonos), so andre peste zachudelas zoznamos vaš gavengero cajchipen prekal čhiba vaš nacijengere cikņibena. Zachudkeriben vaš gavengero cajchipen prekal čhiba vaš nacijengere cikņibena prikerkerel andal 1. julos 2011 zakonos num. 184/1999 Z. z. the andal 1. januaris 2012 avriakhariben vaš Slovakijakero governmentos num. 221/1999 Z. z., prekal saveste pes sthovel gavengero zoznamos, andro savo thanutna andal Slovakijakeri republika peren ko nacijakero cikņiben the presikhaven jekhčineder 20% thanutnen prekal avriakhariben vaš Governmentos andal Slovakijakeri republika num. 534/2011 Z. z. Oprethodo nevel’ipen sthovel governmentoskero avriakhariben num. 221/1999 Z. z. pes ko korkoreskere gavengere nava sphandle lengere cajchipena prekal čhiba vaš nacijengere cikņibena. Akor pes sthod’a nevo oficijalno cajchipnaskero gavengero zoznamos andro čhiba vaš nacijengere cikņibena;
- zakonos num. 184/1999 Z. z.;
- § 5 ods. 1 l’itera. g) zakonos num. 532/2010 Z. z. pal Slovakijakero rozhlasis the televizija the pal o visariben the dothoviben vajsave zakonen ; § 2 ods. 20 zakonos num. 301/2005 Z. z. Trestno porijadkos;
- § 2 ods. 2 zakonos num. 167/2008 Z. z. pal perijodikano ispid’ipen the agenturakero hiros the pal visariben the dothoviben vajsave zakonen (ispid’ipnaskero zakonos);
- § 11 ods. 2, § 12 ods. 3 a § 18 ods. 3 zakonos num. 245/2008 Z. z. pal o avri’ikeriben the sikhaviben (školakero zakonos) the pal o visariben the dothoviben vajsave zakonostar.

korkoreskere predpisi: „Prekal themutni čhib pes den avri o zakonos, governmentoskere zvičinišibena the aver všeobecna zaphandle čačipnaskere sthovkeribena jekhetanes le sthovkeribenca vaš uzemno samosprava, rozgišipena the aver šipengere prajta; avka nane čaladuno čhibengero zachudkeriben vaš nacijkere cikšibena the zachudkeriben vaš avrethemutna čhiba prekal korkoreskere predpisi“.

6. Avlin vaš čhibengero zachudkeriben prekal nacijkere cikšibena prikerkeren aver korkoreskere zakonos, pedal save odphenel zakonos vaš themutni čhib. Ada jekthod'ipen vaš ajse korkoreskere čačipena hino presikhado andre tabuľka num.1

Tabuľka num. 1: Jekthod'ipen vaš zakonoskero sikhavibena pal themutni čhib jekhetanes pedal presikhavibena pro korkoreskere predpisi

Zakonoskero sikhaviben pal themutni čhib	Avlin	Presikhaviben pedal korkoreskero predpisos
§ 1 ods. 4	Čhibengero zachudkeriben vaš nacijkere cikšibena the etnikane grupi	Ko priklados o zakonos num. 184/1999 Z. z. § 5 ods. 1 litera g) zakonos num. 532/2010 Z. z. pal Slovakijakero rozhlasos the televizija the pal o visard'ipen vajsave zakonostar, § 2 ods. 20 Trestno porjiadkos, § 2 ods. 2 t zakonos num. 167/2008 Z. z. pal perjodikašo ispid'ipen the agenturakero hiros the pal visard'ipen the pherard'ipen vaš vajsave zakonostar (ispid'ipnaskero zakonos), § 11 ods. 2, § 12 ods. 3 a § 18 ods. 3 zakonos num. 245/2008 Z. z. školakero zakonos
§ 3 ods. 1	Úradno dovakeriben	Zakonos num. 184/1999 Z. z.
§ 3 ods. 2 litera a)	Avridišipen vaš predpisi pedal samospravna kotora, rozgišipena the aver šipengere prajta	Ko priklados o zakonos num. 184/1999 Z. z., školakero zakonos
§ 3 ods. 2 litera b)	Vakeribena prekal kotora the čačikane džene	§ 3 ods. 1 a 2 zakonos num. 184/1999 Z. z.
§ 3 ods. 2 litera c)	Uradno agenda	zakonos num. 184/1999 Z. z.
§ 3 ods. 2 litera d)	Šeral'ipen vaš gaveskeri kronika	§ 3 ods. 3 zakonos num. 184/1999 Z. z.
§ 3 ods. 3	Hioskere sistemi	Ko priklados § 3 ods. 6 zakonos num. 530/2003 Z. z. pal skl'epakero registros the pal visariben the dotoviben vajsave zakonen prekal zakonos num. 24/2007 Z. z.
§ 3 ods. 5	Zachudkeriben vaš nav the kherutno	§ 3 zakonos andal Nacijakeri

	nav	<i>rada vaš Slovakijakeri republika num. 300/1993 Z. z. prekal zakonos num. 344/2007 Z. z.</i>
§ 3a	Zachudkeriben vaš geografikane nava	<i>Zákon č. 184/1999 Z. z. andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi</i>
§ 4 ods. 1	Sikhavibnaskei čhib the probal'ind'i čhib	<i>Sthodo sikhaviben na presikhavel pro korkoreskero predpisis</i>
§ 4 ods. 3	Pedagogikaňi dokumentacija	<i>§ 12 ods. 5 the § 11 ods. 2 t zakonos num. 245/2008 Z. z.</i>
§ 4 ods. 4	Avridiňipen the zachudkeriben vaš o gend'a the sikh'l'ribnaskere gend'a	<i>§ 13 zakonos num. 245/2008 Z. z.</i>
§ 5 ods. 1	Bičhaviben vaš rozhlasoskeri the televizijakeri programovo služba	<i>§ 3 l'itera i) zakonos num. 308/2000 Z. z. pal bičhaviben the retransmisija the pal zakonoskero visariben num. 195/2000 Z. z. pal telekomunikaciji andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi, § 5 ods. 1 l'itera b), g) the m) zakonos num. 532/2010 Z. z., pal Slovakijakero rozhlasos the televizija pal o visariben the dothoviben vaš vajsave zakonen, § 17 ods. 5 zakonos num. 343/2007 Z. z. pal telethovibena vaš evidencija, ňipengero bičhavišagos the chudkeriben vaš audijovizualna opusi, muktimedijalna opusi the hangoskere zaznami vaš artistikane keribena the pal o visariben the dothoviben vaš vajsave zakonen (audijovizualno zakonos)</i>
§ 5 ods. 2	Bičhaviben vaš audijovizualna opusi sthode pedal džene dži 12 berša	<i>Sthodo sikhavben na presikhavel pedal korkoreskero predpisis</i>
§ 5 ods. 3	E licencija pedal bičhaviben vaš programovo služba	<i>§ 47 zakonos num. 308/2000 Z. z. pal bičhaviben the retransmisija the pal čačipneskero visariben num. 195/2000 Z. z. pal telekominikaciji andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi. § 27 zakonos num. 220/2007 Z. z. pal digitalno bičhaviben the</i>

		programova službi the pal avridiñipen vaš aver andrethode službi prekal digitalno prenosis the pal visariben the dothod'ipen vaš vajsave zakonen (zakonos vaš digitalno bičhaviben) andro zakonoskero šund'ipen num. 373/2013 Z. z.
§ 5 ods. 5	Perijodikano ispidl'ipen, agenturakero hiros, bijoperijodikañi publikacija	§ 2 ods. 8 zakonos num. 212/1997 Z. z. pal kampf'išagutna ispidl'ipena, perijodikane publikaciji bijoperiodikane publikaciji the buterval'arden vaš audijovizualna opusi the zakonos num. 184/1999 Z. z.
§ 5 ods. 6	Šajutñipengere ispidl'ipena sthovkerede pedal ñipi vaš kulturakeri chasna, galerijakere, muzeoskere, gand'akere katalogi, kinakere, teatrengere, koncertengere programi the aver kulturakere šajutñipena	Sthodo sikhavben na presikhavel pedal korkoreskero predpisis
§ 5 ods. 7	Kulturakere the avri'l'ikeribnaskere-sihavibnaskere šajutñibena	Sthodo sikhavben na presikhavel pedal korkoreskero predpisis
§ 5 ods. 8	Irišaga pro leperibnaskere bara, leperibnaskere thana the leperibnaskere tabuli	§ 2 ods. 2 t zakonos num. 184/1999 Z. z.
§ 7 ods. 2	Krisiskero keriben, spravno keriben the keriben anglal kotora vaš bertenošiskere keribena	Ko prikados § 155 ods. 1 Bijoslugadžiskero rakinkerdo porjadkos, zakonos num. 382/2004 Z. z. pal džande, prethovibnaskere the pal visariben the dothoviben vajsave zakonen andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi, § 2 ods. 20 Trestno poriadkos
§ 8 ods. 2	Irišagutna čačikane keribena prekal bu'akro-čačikano sphandl'ipen vaj andro akorutno bu'akero sphandl'ipen ³	Sthodo sikhavben na presikhavel pedal korkoreskero predpisis

³ Andro § 8 ods. 2 zakonos vaš themutñi čhib vortanes prikerkerel zachudkeriben vaš ver čhiba (oda the cikñibnaskere čhiba): „Irišagutno čačikano keriben prekal bu'akročačipnaskero phandl'ipen vaj prekal i'indo bu'akero phandl'ipen pen sthoven prekal themutñičhib; paš o šund'ipen andre themutñi čhib pes šaj te sthovel pherd'ipnaskero jekhto šund'ipen andre aver čhib.“

§ 8 ods. 3	Rachinkeriben, keriben vaš rachinkerdo agorutņipen, tehnikaņi dokumentacija, phandl'ipnaskere stanovi, politikakere seri, the skl'epengere socijeti	Sthodo sikhavben na presikhavel pedal korkoreskero predpisis
§ 8 ods. 4	Komunikacija bu'ardonen andro sast'ipnaskere inštituciji the inštituciji vaš socijalna službi	§ 2 ods. 2 zakonos num. 184/1999 Z. z.
§ 8 ods. 5	Dovakeribena si prikerkeren sphandle phandl'ipena	Sthodo sikhavben na presikhavel pedal korkoreskero predpisis
§ 8 ods. 6	Irišaga, reklami the zvičiņiben sthode pedal ņipengero hiros	§ 2 ods. 2 zakonos num. 184/1999 Z. z.

7. Zachudkeribnaskere pravidli prekal čhibakere nacijakere cikņibena vaš uradno vakeriben bijo zakonos num. 184/199 Z. z. the zakonos pal themutņi čhib prikerkeren the aver čačikane predpisi sphandones le maškarthemutne dovakeribena, save hine sphandle, sar the o korkoreskere zakoni. Buteripen vaš korkoreskere zakoni the avlina, so džal pal oda, hino predikhado andre tabuľka num. 2.

Tabuľka num. 2: Rezultatos vaš korkoreskere zakoni the avlina, so lendar ala zakoni čalaven

Skihaviben the nav vaš čačikano predpisis	Avlin
§ 155 ods. 1 the 2 zakonos num. 160/2015 Z. z. Bislugadžiskero rakinkerdo porjadkos	Themutno krisiskero keriben
§ 2 ods. 1 zakonos num. 161/2015 Z. z. Bislugadžiskero krisiskero porjadkos	Themutno krisiskero keriben
§ 54 ods. 1 a 2 zakonos num. 162/2015 Z. z. Spravno krisiskero porjadkos	Themutno krisiskero keriben
§ 5 ods. 1 písm. g) zakonos num. 532/2010 Z. z. pal Slovakijakero rozhlasos the televizija the pal visariben the dothoviben vaš vajsave zakonen	Bičhaviben vaš Slovakijakero rozhlasos the televizija
§ 2 ods. 20 zakonos num. 301/2005 Z. z. Trestno porjadkos	Trestno keriben
§ 2 ods. 2 zakonos num. 167/2008 Z. z. pal perijodikano ispidl'ipen the agenturakero hiros the pal visariben the dothoviben vaš vajsave čačipena (ispidl'ipnaskero zakonos)	Perijodikano ispidl'ipen
§ 11 ods. 2, § 12 ods. 3 the § 18 ods. 3 zakonos num. 245/2008 Z. z. pal avriľikeriben the sikhaviben (školakero zakonos) the pal o visariben the dothoviben vaš vajsave zakonen	Školstvos
§ 5 ods. 1 ľitera. e) zakonos num. 308/1991 Zb. pal biphandl'ipen vaš devľikano paťaben the pal rašajipnaskero zaterd'ipen the aver paťabnaskere inštituciji	Rašajipnaskero zaterd'ipen
§ 23 zakonos NR SR č. 38/1993 Z. z. pal organizaciji vaš Ustavno kris andal Slovakijakeri republika, pal keriben anglal leste the pal fiškaľengero zaterd'ipen	Keriben anglal Ustavno kris andal Slovakijakeri

	republika
§ 2 ods. 1 zakonos NR SR č. 300/1993 Z. z. pal nav the kherutno nav andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi	Zachudkeriben vaš nav the kherutno nav
§ 16 the § 19 ods. 3 a 4 zakonos NR SR č. 154/1994 Z. z. pal matriki andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi	Zachudkeriben vaš nav the kherutno nav andro matriki
§ 2 ods. 8 zakonos num. 212/1997 Z. z. pal kempel'išagutna ispidl'ipena vaš perijodikane publikaciji, biperijodikane publikaciji the butervarune audijoviuzalna opusi	Kempel'išagutna ispidl'ipena vaš perijodikane publikaciji, biperijodikane publikaciji the butervarutne
§ 6 ods. 5 zakonos num. 211/2000 Z. z. pal biphandlo phundrađipen ko informaciji the pal visariben the dothod'ipen vajsave zakonen (zakonos pal informacijengero biphand'ipen)	Biphandlo phundrađipen ko informaciji
§ 3 l'itera k) punkt 5, § 6a ods. 1 l'itera. j) bod 5, § 16 ods. 3 l'itera e), zákona č. 308/2000 Z. z. pal bičhaviben the retransmisija the pal zakonoskero visariben num. 195/2000 Z. z. pal telekomunikaciji	Bičhaviben prekal čhiba vaš nacijakere cikñibena
Zakonos num. 180/2014 Z. z. pal keribnaskere telethod'ipena pedal avrikidñipnaskero čačipen the pal visariben the dothod'ipen vaš vajsave zakoni	Avrikidñipen ⁴
Zakonos num. 71/1967 Zb. pal spravno keriben (spravno porjadkos) andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi	Spravno keriben

Čl. IV.

Bazutna nava num. 184/199 Z. z.

1. Themutno vaš Slovakijakeri republika

Zakonos num. 184/1999 Z. z. sthovel tele o čačipen pedal čhibakero zachudkeriben vaš nacijakero cikñiben le themutneske andal SR⁵ (§ 1 ods. 1), so perel maškar džene andal nacijakero cikñiben

2. Prithoviben ko nacijakero cikñiben.

Prekal čl. 12 ods. 3 ustavatar, hin sakones čačipen te rozginel pes ke peskeri nacija. Kerel pes dojekh naš'ipen mamuj oleste mi pes ada rozgiñipen na lemavel the savore ispidipena vaš sposobi so dromarel ko bijonacija. Prekal čl. 33 ustavatar naš'i te jel prithoviben ko chocsavo nacijakero cikñiben vaj etnikañi grupa ñikaske pedal zijand. Kana peske šaj te arakhel čačipen pedal čhib vaš nacijakero cikñiben, presikhavel pes themutneskero prithoviben ko nacijakero cikñiben the dojekh themutneske hin čačipen te rozginel pedal peskeri nacija prekal peskero vod'i.

⁴Zakonos num. 180/2014 Z. z. sprikerkerel telethod'ipena prekal keribena vaš kidñipnaskero čačipen the kidñipnaskeri organizacija andro Nacijakeri rada andal Slovakijakeri republika, kidñipen andro Europakero parlamentos, kidñipen vaš prezidentos andal Slovakijakeri republika, manušengero kidñipen pal slovakijakero prezidonteskero tele thoviben, kidñipen andro kotora vaš thaneskero samosprava the sposobos vaš referendoskero keriben zvičimen prekal kotororo 93 dži 99 ustavatar.

⁵ čl. 51 ods. 1 zakonostar num. 460/1992 Zb. andal Ustava vaš Slovakijakeri republika the zakonos num. 40/1993 Z. z. pal themutno themutñiben vaš Slovakijakeri republika andro šuñiben vša čirlatune predpisi

3. Čhib vaš nacijakero cikñiben

Prekal § 1 ods. 2 zakonos num. 184/1999 Z. z. pes čhib vaš nacijakero cikñiben pedal ada zakonoskeri chasna achal'ol kodifikimen vaj štandardizimen čhib so hino tradičnones zachudkerdo pro than andal SR lakere themutnen so hine prithode ko nacijakero cikñiben, so hiñi aver mamuj themutñi čhibake; čhib vaš nacijakero cikñiben šaj hin bulhariko čhib, čechiko čhib, chorvatiko čhib, ungriko čhib, ñemciko čhib, pol'sko čhib, romañi čhib, rusinsko čhib the ukrajinsko čhib.

Bararipen vaš čhiba vaš nacijakere cikñibena hino jekhto le bararipnaha andro zvičiñiben, so sthod'a SR paš ratifikakere prajta ke Europakeri charta vaš regijonalna vaj cikñibnaskere čhiba the hiñi jekthod'i le aleha maškarmutneha dokumentoha the savo hino presikhado andro džanaviben num. 588/2001 andal Ministerstvos vaš maškarutñipen SR. Jekthodes le džanavibnaha hine prekal člankos 3 ods. 1 andal charta „regijonalna vaj cikñibnaskere čhiba“ andre SR čhiba: bulhariko, čechiko, chorvat'iko, ungriko, pol'sko, romano, rusinsko the ukrajnakero.⁶ Beršeste 2015 sas prekal l'il andal jekvariko šerutno SR paš Europakeri rada notifikimen le generalno tajomnikoske vaš Europakeri rada e informacija pal pa'aben vaš rusiko čhib the serbiko čhib vaš cikñibnaskere čhiba andre SR prekal kotor II. Čhibakeri charta⁷.

Governmentoskero avriakhariben SR num. 221/1999 Z. z. so pes dela avri gavengero zoznamos kaj o themutne andal SR so hine prithode ko nacijakere cikñibena the presikhaven jekhčineder 20% ñipi (dureder ča „avriakhariben num. 221/1999 Z. z.) mištibnaha rachinkerel le rezultatenca vaš Rachinkeriben vaš themutnen, kheren andal berš 1991 o gava, so pherd'aren ala kriteriji le phand'ipneha ko:

- ungriko nacijakero cikñiben
- ukrajinsko nacijakero cikñiben
- rusinsko nacijakero cikñiben
- romañi nacijakero cikñiben the
- ñemciko nacijakero cikñiben

Prekal mandaipen § 2 ods. 9 zakonos num. 184/1999 Z. z. zachudkeriben vaš čechiko čhib prikerkerel § 3 ods. 4 zakonos pal themutñi čhib⁸.

⁶ Parlamentakero ispid'ipen § num. 918/2001 Anglothoviben pedal mištiben vaš NR SR le Europakeri charta vaš regijonalna the cikñibnaskere čhiba.

⁷ Prekal thoviben vaš ačhado vaš serbiko nacijakero cikñiben the ačhado vaš rusiko nacijakero cikñiben o Viboris pedal nacijengere cikñibena the etnikane grupi zachudña procesis prekal pa'aben vaš rusiko the serbiko čhib pedal cikñibnaskere čhiba andre Slovakijakeri republika prekal šund'ipen vaš čhibakeri charta, so prekal Splnomočencoskero governmentoskero urados pedal nacijengere cikñibena andal SR lačhes prege'la ke finalizacija vaš calo procesis. Prekal ada jekhetañiben sas vaš khetañi agorutñi god'i vaš slovakijakero governmentos num. 618/2015 sthod'i uloha le governmentoskere telpredsedoske the ministroske vaš maškarmutñipen the europakere bu'fa andal Slovakijakeri republika te notifikinel le generalno tajomnikoste vaš Europakeri rada vaš pa'aben vaš rusiko čhib the serbiko čhib vaš cikñibnaskere čhiba andre Slovakijakeri republika vaš mandaipnaskero kotor II andal čhibakeri charta. Informacija vaš pa'aben vaš rusiko čhib the serbiko čhib vaš cikñibnaskere čhiba andre Slovakijakeri republika vaš mandaipnaskero kotor II andal čhibakeri charta sas prekal mandaipen vaš presikhad'i khetañi agorutñi god'i notifikimen le generalno tajomnikoste andal Europakeri rada prekal l'il vaš terdo šeralo andal SR paš Europakeri rada 25. novembroste 2015. Zvičiñiben vaš Slovakijakeri republika sas registrimen Sekretariatoha vaš generalno tajomnikos andal Europakeri rada 27. novembroste 2015. Dikh: <http://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties//conventions/treaty/148/declarations>.

⁸ „Korkoreskerodženo the čačikano dženo prekal uradno čalaviben le kotoreha prekal odčhiñiben 1 the prekal uradno čalaviben le čačikano dženeha prekal odčhiñiben 1 zachudel themutñi čhib, kana ada zakonos, korkoreskero predpisis vaj maškarmutno dovakeriben, so sas zvičind'i le sposoboha so sas zachudno čačipneha, na zathovel avresar. Dženo, so leskeri dajakeri čhib hiñi čhib so pherd'arel mangavipen vaš bazutno achal'ipen andal themutno čhibakero zadikhiben, šaj prekal uradno čalaviben le kotoreha prekal odčhiñiben 1 the

4. Kodifikimen čhib

Čhib vaš nacijakero cikñiben pes pedal zakonoskeri chasna num. 184/1999 Z. z. achal'ol kodifikimen vaj štandardizimen čhib tradičnones zachudkerdo andro than andal SR lakere themutnen so hine prithode ko nacijakero cikñiben, so hiñi aver sar themutñi čhib. Kodifikimen čhib hino but džando normakero džañiben vaš spisovno čhib, so hino l'ikerdo andro priručki the preilo olenca, ko prekal čhibaha vakeren andro sthodo vacht sar sphandles⁹. Kampel'išagutna subjekti zachudkeren buter kodifikimen čhibeskero parsumos¹⁰. Themutne so hine zathode ko nacijengere cikñibena zachudkeren čhibava vaš nacijengere cikñibena prekal ajso parsumos, sar pes čhibakeres tradičnones zachudkerel andre Slovakija. Kana pes zachudel bijospisovna maškaripeña vaj zachudkeriben vaš aver (ko priklados slovačiko) elementi prekal čhibakero kontekstos vaš nacijakero cikñiben, akor pes na čhivkerel avri, mi pes e komunikacija zadikhel sar komunikacija prekal čhib vaš nacijakero cikñiben.

5. Štandardizimen čhib

Bijo ča kodifikimen čhib o zakonos num. 184/1999 Z. z. sikhavel the štandardizimen čhib. Na savore čhiben andre SR, so sikhavel zakonos num. 184/1999 Z. z., hin kodifikimen parsumos. Oda džal anglal but pedal romañi čhib, so sas štandardizimen 29. junoste 2008 Bratislavate. Prekal ada predžanl'ipen vaš štandardizacija sas paš Governmentskero urados andal SR pedal romane komuniti pro agor beršeste 1999 zathod'i Koordinačno rada pedal romañi čhib the literatura paš Katedra vaš romañi kultura paš Univerzita vaš Konštantin Filozof Ňitrate, so sikra sikratar jekhetanes le aver ekspertenca sthod'a štandardizacija vaš romañi čhib prekal bazutñipen vaš vichodoskeri slovačiko romañi čhib. Mištibneha le zakonoha num. 184/1999 Z. z. kana hino ko vast thodo štandardizimen parsumos vaš cikñibnaskeri čhib, zachudkerel best buter ada štandardizimen parsumos.

6. Themutñi čhib

Prekal čl. 6 ods 1 ustavatar § 1 ods. 1 zakonostar pal themutñi čhib hiñi themutñi čhib pro than andal SR slovakijakeri čhib. Prekal § 1 ods. 4 zakonostar pal themutñi čhib pes pedal zachudkeriben vaš čhibava vaš nacijakere cikñibena the etnikane grupi zacirden korkoreskere predpisi, kana ada zakonos na zathovel avresar.

Prekal § 11 zakonostar pal themutñi čhib pes themutñi čhib achal'ol slovakijakeri čhib prekal kodifikimen parsumos prekal § 2 ods. 2; adarik pes na odčhivel avri zachudkeriben vaš averčhibakere neve the džande lava, termini vaj nava vaš neve čačipena, pedal save pes mek na arakhl'a the na kodifikind'a prekal themutñi čhib lačo the jekhtuno lav, the mek zachudkeriben vaš bijospisovna čhibakere maškaripeña, kana džal pal lengero čačikano chasñariben, anglal ča prekal artistikano keriben the publicistika. Prekal § 2 ods. 2 zakonostar pal themutñi čhib, kodifikimen parsumos vaš themutñi čhib andal zvičiniñiben vaš odborna

prekal uradno čalaviben le čačikano dženoħa prekal odčhiñiben 1 zachudel peskeri dajakeri čhib. Kotora the čačikane džene prekal odčhiñiben 1 hine kampel'išagutna te zalel prajtos andre čhib so pherd'arel mangavipen vaš bazutno achal'ipen andal themutno čhibakero zadikhiben, kana džal pal o prajtos dino avri vaj predikhelkerdo peribnaskere kotorencan andal Čechiko republika.“

⁹ Dikh: <http://slovníky.juls.savba.sk>, rodkeribnaskere rezultata pedal nav „kodifikacija“ prekal lingvistikakero kontekstos.

¹⁰ Džal ko priklados pal čhibava ajse nacijakere cikñibena le peskere dajakeri them, so len hin kodifikimen čhibakero modelos, džal oda pal ungriko, ukrainakero the ñemciko čhib. Jekhtones la rusinsko čhib hin peskero kodifikimen modelos, vašoda hoj 27. januariste 1995 pes Bratislavate pregeľa kodifikimen keriben vaš rusinsko spisovno čhib andre Slovankija (Plišková Anna: Rusinsko čhib andre Slovakija: sthovibnaskero zathoviben the akanutna problemi. Metodikano-pedagogikano centros Perješiste. 2007.

Zathodo pro: http://www.unipo.sk/public/media/11525/Rusinsky_jazyk_na_Slovensku.pdf.

slovakistikane rodkeripnaskere kerutna thana the džande prekal avlina vaš themutni čhib lačharel the presikhavkerel Ministertvos vaš e kultura SR pre peskero webovo than.

7. Uradno čalaviben

Uradno čalaviben pen achal'ol jekhetane keribena the ačhiben vaš themutna kotora, samospravakere kotora, samospravakere čačikane džene, bu'arde the themutna bu'arde andal ala kotora the čačikane džene, džene zathode ko l'ivindoskere zora andal SR, l'ivindoskere bidarangutņipnaskere zbori, aver l'ivindoskere zbori the bijageskere zbori paš lengero uradno keriben, paš vakeribnaskeri vaj irišagutni komunikacija le themutnenca the paš keriben vaš uradna ačhibena.

Zakonos num. 184/1999 Z. z. andro § 2 ods. 3 prindžarel pestar maškar vakeribnaskero uradno čalaviben the irišagutno uradno čalaviben. Vakeribnaskero uradno čalaviben pes šaj achal'ol ko priklados vakeribnaskeri forma, vakeribnaskero phučiben vaš informacija, rozvakeriben prekal spravno keriben. Vakeribnaskero uradno čalaviben šaj džal osobnones vaj telefonikanes. Irišagutno uradno čalaviben pes šaj achal'ol kana hine predthod'ipena, dokazi vaj aver prajta le ņipengere kotoreske, the mek odpheñiben le ņipengero kotoriske sthodo irišagutnones, prekal prajtengeri forma vaj aver dokumentos. Vaš irišagutni komunikacija hiñi l'ikerd'i the komunikacija prekal faksos, emajlos, telefaksos vaj telegrafos (bijo olestar, hoj ajsio sthod'ipen kampil te dothovel irišagutnones vaj vakeribnones andre lekhad'i forma).

8. Uradno agenda

Uradno agenda pes achal'ol sar kecipen vaš administrativna keribena the materijala so čalaven uradna keribena vaš ņipengere kotora andal themutni sprava, samospravakere kotora the samospravatar kerde čačikane džene. Andre uradno agenda vaš mandaipen § 3 ods. 4 zakonostar num. 184/1999 Z. z. peren mek ča irišagutna prajta, khetane agorutne god'a, štatistiki, evidenciji, uradna irišaga, bilanciji, informaciji sthode pedal ņipi the rašajipnaskere the devlikane agendi pedal ņipi bijo matriki.

9. Kotor vaš ņipengeri sprava

Zakonos num. 184/1999 Z. z. sthovel kampil'išaga prekal avlina pedal zachudkeriben vaš čhiba vaš nacijakere cikñibena pedal ņipengere cikñibena andro gava so hine averthode le zakonostar 184/1999 Z. z. Pedal § 2 ods. 3 zakonos num. 184/1999 Z. z. pes kotora vaš ņipengeri sprava sthoven andal thanutni themutni sprava, samospravakere kotora the samospravatar sthode čačikane džene. Vaš kotora vaš thanutni themutni sprava hine zathode ala kotora, pal save korkoreskero zakonos thovel, hoj keren themutno keriben, prekalo oleste nane hine ustredna kotora vaš themutni sprava vaj kotoravaš themutni sprava le calothemutno keribnaha.

Zakonos num. 184/1999 Z. z. na sthovel čačipen vaš themutnen andal SR so peren ko nacijakero cikñiben te zachudel čhib vaš nacijakero cikñiben anglal kotor vaš thanutni themutni sprava andal kotoriskero than, al'e andal vakeribnaskero than. Kana hino vakeribnaskero than o gav, so hino thodo andro zoznamos andal avriakhariben num. 221/1999 Z. z. pal čačipen le mištibneha le § 2 ods. 3 zakonos num. 184/1999 Z. z. te zachudkerel pedal irišagutni the vakeribnaskeri komunikacija e čhib vaš nacijakero cikñiben the kotor vaš ņipengeri sprava, so pre leste perel adi komunikacija, hino kampil'išagutno te kerel le mištibneha le § 2 ods. 3 zakonoha num. 184/1999 Z. z.

Andal ada džal avri, hoj kana organizikano segmentos andal kotor vaš themutni sprava hino thodo andro zoznamos andal avriakhariben num. 221/1999 Z. z., zadikhel pes o kotor vaš ņipengeri sprava prekal § 2 ods. 3 zakonos num. 184/1999 Z. z.¹¹

¹¹ Dikh: <http://www.narodnostnemensiny.gov.sk/spravy-a-koncepcne-materialy/> kotor Nevipnaskero ačhiben pal zachudkeriben prekal čhiba vaš nacijengere cikñibena andre Slovakijakeri republika pal beršengero vacht 2015 - 2016

Jekhetanes le Ministerstvo andal SR, Ministerstvo vaš but'i, socialna veci the famel'ija andal SR, Ministerstvo vaš love the jekhetanes le Lovengero šeral'ipnaha andal SR, Ministerstvo vaš sast'ipen andal SR the Ministerstvo vaš phuvakero chulajipen the gaveskero anglu'ipen andal SR sas arakhle kotora vaš themutni sprava the lengere organizikane segmenta, andre save pes paš themutni čhib prekal uradna čalavibena zachudel the čhib vaš nacijakero cikniben. Dža oda pal 13 thamutna uradi, 16 daňakere uradi, 6 colna uradi, 23 uradi vaš but'i, socialna veci the famel'ija, 8 regijonalna veterinarna the chabibnaskere spravi, 6 regijonalna uradi vaš ňipengero sast'ipen the 5 themutna archivi (churdoneskero zoznamo hino sthodo andro prithoviben num. 1).

Le mištibneha le § 2 ods. 6 zakonos num. 184/1999 Z. z. pes cajchipen vaš kotor vaš ňipengeri sprava thodo pro gaveskere ačhavibena, savo hino andro avriakhariben num. 221/1999 Z. z. presikhavel paš themutni čhib the čhib vaš nacijakero cikniben. The mek prekal § 4 ods. 1 ada zakonoha pes paš gaveskero nav andro themutni čhib presikhavel the gaveskeroa cajchipen prekal čhib vaš nacijakero cikniben pro ačhaviben vaš ňipengero kotor. Korkoreskero cajchipen le kotoren vaš ňipengeri sprava, pedal savi ada kampel'išagos perel, hine presikhade andro prithoviben num. 1 andal ada metodikano sikhaviben. Odborna terminologikane lavustika presikhade andro vebovo than vaš governmentoskero splnomocencos andal SR pedal nacijakere ciknibena pherd'aren the pretovibena vaš vajsave kotora vaš ňipengeri sprava.

10. Gav

O gav hino korkoreskero thanutno the samospravno the spravno savoripen; jekhetañael le dženen, so len odoy hin l'ikerduno than. O gav hino čačikano dženo, so telethode čačipnaskere telethod'ipena korkores chulajinel le peskero chulajipnaha the peskere resle lovenca¹². O gav sthovkerel, sphagerkerel, jepašarel vaj o gava sphandel o governmentos prekal avriakhariben. Te rozginel pal oda šaj le gaveskere ačhibneha the prekal terd'ipen andal thamutno urados, kaj hino zabešlo andro krajos, kaj prekal uzemno obvodos hino o gav¹³.

Prekal § 1a ods. 2 zakonos andal Slovakijakeri nacijakeri rada num. 377/1990 Zb. z, pal o angluno foros vaš Slovakijakeri republika Braťislavate andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi the § 2 ods. 2 zakonos andal Slovakijakeri nacijakeri rada num. 401/1990 Zb. pal foros Košice šund'ipen vaš čirlatune predpisi the andro maškarthanutno bararipen pes vaš o gav zalel the foroskero kotor vaš angluno forostar vaš SR Brtislava the foroskero kotor forostar Košice.

11. Čačikano dženo sthodo thaneskeri samospravatar

Čačikano dženo sthodo thaneskeri samospravatar pes achal'ol sar rozpočtovo organizacija the diñipnaskeri organizacija. Čhibakero zachudkeriben vaš nacijakero cikniben le čačikane dženenca, so but'aren prekal avlina vaš anglaškolakero avri'ikeriben, bazutna školi, maškarutna školi the kultura prekal § 5 ods. 2 zakonos num. 184/1999 Z. z., the avka le čačikanne dženenca prekal avlina vaš sast'ikane, socialna službi the socialnočačikano čhavengero zaarakiben the socialno kuratela, prikerkeren korkoreskere čačipena.

12. Korkoreskero dženo –podnkatel'is

Prekal § 2 zakonos num. 455/1991 Z. z. pal živnost'akero zarodkeriben (živnost'akero zakonos) pes živnost'a achal'ol sar sakod'iveseskero keriben sthodo korkores, vaš peskero nav, vaš peskeri zodpovednost'a, merindo thaneha te resel zarodkeriben the telethovibnenca so hine sthode andro ada zakonos. Prekal § 5 ada zakonostar šaj e živnost'a skerkerel korkoreskero dženo (živnostnikos), kana pherd'arela telethovibena sthode ada zakonoha.

¹² § 1 ods. 1 zakonostar num. 369/1990 Zb. pal gaveskero skeriben andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi.

¹³ § 2 ods. 3 zakonostar num. 369/1990 Zb. pal gaveskero skeriben andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi

Pedal čačipnaskeri chasna pes slovakijakero korkereskero dženo achal'ol sar korkoreskero dženo le zabešibneha, so pes presikhavel sar zaterdo zabešiben andro than vaš Slovakijakeri republika.

13. Diņipen

Diņipen pes achal'ol themutnoneskero keriben so dromarel ko kotora vaš ņipengeri sprava vaš egistno uradno veca. Diņipneha pes šaj keriben te zachudel the diņipen šaj pes podel prekal keriben, savo imar džal. Savore diņipnaskere segmenti prikerkerel všeobecno predpisis pal spravno keriben¹⁴ vaj korkoreskere zakonos.

Ko priklados, kana themutno andal SR zachudela keriben prekal visariben peskere naves vaj kherutno naves, dureder oda džal prekal mandaipen vaš matrikakero čačipen. Kana pes zathovel, sphagerel vaj prerušinel živnost'a, dureder džal prekal mandaipen le živnost'akero čačipen, paš mangavipnaskero predthoviben vaš ačhavibnaskero mukhipen pes džal dureder prekal mandaipen vaš ačhavibnaskero čačipen.¹⁵

14. Odpheņiben vaš diņipen

Odpheņiben vaš diņipen hino keriben vaš kotor vaš ņipengeri sprava prekal aver komunikacija le themutneha, so gendisal'ol pedal themutnoneske diņipen. Odpheņiben vaš diņipen nane ča odpheņiben, savo calo veca skerkerela, al'e the savore zadenašle keribena vaš kotor vaš ņipengere spravi prekal komunikacija le themutneha. Odpheņibnaha vaš diņipen šaj jel vakerd'i vaj lekhad'i.

15. ņipengere prajta

ņipengere prajta pen achal'on sar lekhaviben prekal čačipen themutno kotorestar vaj aver kotorestar vaš ņipengeri zor prekal leskero mištiben, savo zathovel, visarel vaj sphagerkerel čačipena vaj kampel'išaga vaj čačipņarel lengero ačhipen, visariben vaj agorutņipen, vaj čačipņarel manušengero manušipen vaj veca, lengero ačhaviben, ajsipena vaj ačhiben vaj le čačipneha zaarakhle interesa¹⁶, the mek o lekhaviben, so hino prekal korkoreskero predpisis zvičindo sar ņipengero¹⁷.

Vaš ņipengere prajta pen zathoven ko priklados rozgiņipena, so hine sthode prekal spravno keriben, themutna legitimaciji, dromaripnaskere legitimaciji, legitimaciji pal reslo sikhaviben, al'e the aver uradna dokumenti so zgele andal kotora vaš ņipengeri sprava, ko priklados ačhavibnaskero mukhipen, pa'ado l'il vaš l'ikerduno zabešiben, the mek ča aver pa'ade l'ila, mukhipena, priačhibena, zvičinišibena, avriphend'ipena, presikhavibena, legitimaciji the podobnones.

16. Jekhirišagos

Jekhirišagos hino jekh andal buter ekzemplara andal jekh l'il, andro savo hin jekthodo sar aver ekzemplara the hin les jekhto čačikaņi zor sar aver ekzemplara ada l'ilestar.

17. Uradno formularis

¹⁴ § 19 zakonostar num. 71/1967 Zb. pal spravno keriben (spravno porijadkos) andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi.

¹⁵ Ko priklados zakonos num. 154/1994 Z. z. pal matriki, zakonos num. 455/1991 Zb. pal živnaš'akero zarodkeriben (živnost'akero zakonos), zakonos num. 50/1976 Zb. pal uzemno plaņimen the ačhavibnaskero porijadkos (ačhavibnaskero zakonos)

¹⁶ § 131 ods. 4 zakonostar num. 300/2005 Z. z. Trestno zakonos andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi.

¹⁷ Ko priklados zakonos num. 224/2006 Z. z. pal themutna legitimaciji the pal visariben the dothoviben vajsave zakonen, zakonos num. 647/2007 Z. z. pal dromarde legitimaciji the pal visariben the dothoviben vajsave zakonen, zakonos num. 245/2008 Z. z. pal avriřikeriben the sikhaviben (řkolakero zakonos) the pal visariben the dothoviben vajsave zakonen.

Uradno formularis prekal zakonos num. 184/1999 Z. z. pes achal'ol dokumentos – napherd'ardo formularis, blanketa – zachudno kotoriha vaš űipengeri sprava, andre savo kampel'utna informaci pherd'arela themutno andal SR. Uradno formularis šaj jel sthodo centralnones – the dureder bičhado kotoriha vaš űipengeri sprava vaj vortanes le kotorenge vaš űipengeri sprava. Vzoros vaš uradno formularis šaj jel zadikhlo všeobecno sphandlones vaš čačikano predpisi vaj vortanes le kotorenge vaš űipengeri sprava.

18. Vastelna vaš thod'ipen the džene thode andro keriben

Džene sthode andro keriben hine keribnaskere vastelna, sthode džene the aver džene, so peren andro keriben. Prekal korkoreskero ačhiben šaj džal pal spravno keriben. Prekal aver kotor vaš trito kotororo (§ 14 dži 15a) zakonos num. 71/1967 Zb. pal spravno keriben (spravno porijadkos) andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi (dureder the sar „spravno porijadkos), keribnaskero vestelno hino oda, pal kaskere čačipena, le čačipneha zaarakhle interesi vaj kampel'išaga musaj te kerel vaj kaskere čačipena, le čačipneha zaarakhle interesi vaj kampel'išaga šaj jel le rozgiűpnaha vortanes čalado, the oda dži o vacht, kana pes presikhavela visardo. Keribnaskero vestelno the oda, kaske korkoreskero čačipen ajsu zaterd'ipen priznajinel. Vestelno dženo hino aver dženo, so les hin tel o čačipen o pravos te jel andro ajsu keriben vaj leskero kotor.

19. Gaveskero nav

Gaves the leskero kotores hin peskero nav. Gaveskero nav the leskero kotor pes presikhavel andre themutűi čhib. Gaveskero cajchišagos andre aver čhib prikerkerel zakonos num. 184/1999 Z. z. Gaveskero nav sthovel vaj visarkerel o slovakiakero governmentos avriakharibnaha; gaveskero nav šaj te visarkerel ča le gaveskero ačhibnaha. Le gaves, so pes sthovel sphand'ipenaha le aver gavenca, resela nav jekha andal savore sphandle gavendar. Kana sphandle gava na sthove na prekal jekhgod'ipen nevo gaveskero nav, vašoda hoj maškar peste na sthode lav, dela sthoviben o Ministrerstvos vnutra andal SR. Sikratar šaj te sthovel the buterlaveskero gaveskero nav. O gav, so ačhela gaveskera ulavibnaha, chudela nav, so les sas elšinones sar gaveskero kotor. Kana nevo gav na ačhil'a andal phuro gaveskero kotor, sthovela pes leskero nav prekal nav vaš thanutno kotor, prekal but interesno pašal'ipnaskero than, sikhaviben vaj čirlatuno ačhiben so džal jekhetanes le gaveha vaj prekal nadžiduno vasno baro manuš. Naprimukhlo hino gaveskero nav the nav vaš ulicakero kotor, so hino but gind'ardo, duvl'ardo, rušlo vaš pa'iv, devlikano vaj nacijakero šund'ipen vaj nane jekhetano anglo gaveskero čirlatuűipen¹⁸.

Pal visariben vaš gaveskero nav šaj o gaveskero rajipen te zvičinel thanutno referendos. Rezultata vaš thanutno referendos hine platna, kana andre leste zachuden mek ča jepaš andal savore kidűipnaskere džene the kana sas zailo o rozgiűipen buter sar jepaš buterestar savoren kidűipnaskeren űipen andal referendos.¹⁹ Kana pes andro thanutno referendos sthovela leskero ačhiben le visaribneha vaš gaveskero nav, governmentos andal SR šaj rozginel pal ada visariben vaš gaveskero nav.

20. Gaveskero cajchipen prekal čhib vaš nacijakero cikűiben

Gaveskero cajchipen prekal čhib vaš nacijakero cikűiben pes zachudkerel pro thana the sposoboha si sprikerel o zakonos num. 184/1999 Z. z. prekal § 2 ods. 2 ada zakonostar, gaveskero zoznamos the mek zoznamos vaš gavengero cajchipen prekal čhiba vaš nacijakere cikűibena, presikhavel slovakiakero governmentoskero avriakhariben num. 221/1999 Z. z., prekal savo pes sthovel gaveskero zoznamos, khatar o slavakiakere themutna so peren maškar nacijakero cikűiben the presikhaven jekhčineder 20 % űipi andro avriakharibnaskero

¹⁸ § 1a zakonostar num. 369/1990 Zb. pal gaveskero skeriben andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi.

¹⁹ § 11a zakonostar num. 369/1990 Zb. pal gaveskero skeriben andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi.

slovakijakero governmentoskero šuñiben num. 534/2011 Z. z. andal 19. decembros 2011. Pedal maškaranutna thana pes zachuden gaveskere cajchipena prekal čhib vaš nacijakero cikñiben avka sar oda sthodo andro ada avriakhariben.

Vaš mištiben le § 4a zakonostar num. 184/1999 Z. z. so čalaven le thanutno referendumo pal visariben vaš gaveskero cajchipen, šaj gav prekal pes avrikidñipen vaš peskere thanutnen te rozginel pal visariben vaš gaveskero cajchipen andre čhib vaš nacijakero cikñiben vaš ada avriakhariben num. 221/1999 Z. z.²⁰

21. Dopravna znački cajchimen andre čhib vaš nacijakero cikñiben

Dopravno značka cajchimen andre čhib vaš nacijakero cikñiben

Hiñi dopravno značka so cajchinel o gaveskero širdipen the gaveskero agor andre čhib vaš nacijakero cikñiben.²¹ Churd'ipena pal dopravna znački, so cajchinen gaveskero širdipen the agor andre čhib vaš nacijakero cikñiben prikerkerel čl. 6 Informativna dromarde znački punkt 45 ko znački num. IS 37a the num. IS 37b pal zvičičiben vaš Ministerstvos vnutra andal SR num. 9/2009 Z. z., so pes lestar sthovel čačipen pal dromeskero dromaripen the pal visariben the dothoviben vajsave zakonen. Vzori andal ala znački hine sikhade andro pritoviben num. 1 ke ada zvičičiben, I. kotororo I, kotor I. Figinde dopravna znački.

22. Štandardizimen geograficko neva – avka sar pes jojn vičinen

Avka sar oda rakinel o artos 4 kotoreha 5 zakonoha č. 184/1999 Z. z. pes odbornono publikacijende, ušagende thaj avera prostrjedkende khatar e buchli komunikacija thaj uradnono bu'akere kotorende, save zaučharen o organa verejnono spravatar, te pes andre lende kerel thaj la cikñi nacijakeri grupakeri čhibaha, pes pašo o štandardizimen geograficko neva šaj uvadzinen thaj označiñibena geograficko objektenge, save hin imar prindžarde andre cikñi nacijakeri grupakeri čhib. Avka sar oda rakinel o artos 2 kotoreha 17 č. 215/1995 Z. z. pal e geodezija thaj kartografija avka sar pes oda pheravel zñeñjoha čirlatunone predpisenca (dural thaj avke sar „zakonos pale o geodeziji thaj kartografiji“) hiñi e štandardizacija geograficko vičibnaha, nevenca, avka sar pes vičinen, hin oda jekh suboros ajse optareñjendar save lačharen jekhetañiben ke kala vičibne geografickone neva thaj parnačojibena kala neva te použivinel. Pale e štandardizacija sar pes vičinen o nabešade thana thaj palo o špecifiki bešade thana pre slovačiko themi, ola save ačhen pherade andre zakladnono, bejzutñi bazate vašo geograficko, džañibno-informativno sistemoste, avke sar imar hine zaužinde prindžarutne peskere phurikane nevenca sar pro bešade, thaj neabešade geograficko thana save ačhen na pre slovačiko phuv, thaj palo oda save bu'akere kotoreha pes kerena o prepisos, iribnaskero ko čeripen kajse nevenge, ajse kaj pes le pre god'u tahj aver abeceda, ajsi la'inka thaj aver sar čak la'inkeskero sistemas, pal akada del šerutno lav o rezultatos o Urados khatar e geodezija, kartografija thaj katastrostar andre Slovačiko themi, avka sar oda rakinel, parnačojinel le zorale pravidlenca slovačiko pravopisostar le suhlasoha Kulturakero ministerstvosstar ande Slovačiko themi²².

Štandardizimen vičičibena, o neva palo o geograficko nevi hine zoralez, zaphandles prejkalo vidavaťeli kartograficko d'jelenge, odbornono publicitenge, prejkalo ušagi, tlačake thaj avera buchlederake komunikacijake u andre uradnono bu'akere kotora save lačharen o organi vereajnono spravatar; akada ačhel zaučhardo vaš o vidavaťeli kartografickone publikacijenge save hine avri dine andro na amari čhib, cudzikañi thaj pro lačhariben bu'ake andre tlačjarña

²⁰ Prekal § 4a ods. 2 zakonostar num. 184/1999 Z. z. pes pro thanutno referendos prekal visariben vaš gaveskero cajchipen sthovel o zakonos num. 369/1990 Zb. pal gaveskero skeriben andro šund'ipen vaš čirlatune predpisi.

²¹ §4 ods. 2 zakonostar num. 184/1999 Z. z. pal čhibengero zachudkeriben vaš nacijengere cikñibena.

²² Artos 18 kotoreha 1 zakonostar č. 215/1995 Z. z. pal o geodziji thak kartografiji.

thaj averera masmedijalno kotorengerenge objektenge save hine lačharde andre čhib cikne nacijakerenge grupende, kada pikerel o osobitnono zakonos, savo hin učardo zakonoha č.184/1999 Z. z.²³

23. Označiñiben le geograficko objektenge, thanenge – avka sar pes jojn vičinen cikñi nacijakeri grupakeri čhibaha.

Lačharibnaha, suladoha upral irimen, pisindo kotoreha khtaros artos 4, kotoreste 5 zakonoha č. 184/1999 Z. z. hine o ozančiñibena geograficko objektenge, thanenge (nabešibne geograficko objekta, thana thaj špecificckone bešibne objekta, thana pre Slovačiko themi, bešade than nabešibne geograficko bešibne thaj nabešibne objekta save na ačhen pre slovačiko themi) imar čirla prindžarde čhibaha khatar o cine nacijakere grupi. O označiñibena le geograficko objektenege, thanenge – *avka sar pes jojn vičinen cikñi nacijakeri grupakeri čhibaha, nane štandardizinde geograficko nevenca-vičibneskerenca.*

24. O sast'ipnaskero zarjad'eñjos, zarjad'eñjos socijalnopravno ochrana, merkipen pro čhavore thaj e socijalno kuratela. So hin ajsa sast'ipnaskero zarjad'eñjos²⁴ pes achal'ol sar prevacka, utvaros savo hino kerdo pro bu'akere kotora ko sast'ipnaskere pomožipena thaj službi save lačharen kajse bu'akere kotora. Sast'ipnaskere zarjad'eñja hine ola save rakinel o zakonos č. 578/2004 Z. z. palo o bu'akere lačharibena ke sast'ipnaskeri starostlivost'a, sast'ipnaskere bu'akerengere, stavovsko organizaciji andro sast'ipnaskero thaj palo o čeripena thaj do rakiñibena varesave zakona čirltuno predpisenca pes achal'uvel:

- sast'ipnaskero zarjad'eñjos ambulantno sast'ipnaskeri starostlivost'atar;
- sast'ipnaskero zarjad'eñjos ustavnono sast'ipnaskeri starostlivost'atar;
- sast'ipnaskero zarjad'eñjos doktorikano sast'ipnaskeri starostlivost'atar.

Pro churdeder čleñeñjos le sast'ipnaskere zarjad'eñjenge hino irimen, pisindo poznamkende telal e čjara²⁵.

²³ Artos 18 kotoreha 7 zakonostar č. 215/1995 Z. z. o geodziji thak kartografiji.

³ Artos 7 kotoreha. 1 zakonos č. 578/2004 Z. z. palo o ola save keren e sast'ipnaskeri starostlivost'a, sast'ipnaskere bu'akerengere, stavovsko organizaciji andro sast'ipnaskero thaj palo o čeripen thaj do rakiben varesave zakonenge.

²⁵ O zarjad'eñja ambulantnono sast'ipnaskera starostlivost'atar hine:

- E ambulancia 1.všeobecnono, 2.špecialnone ambulanciji; 3.doktorikane služba eršejno pomocake, ažutipnaske, 3a.doktorikane služba eršejno pomocake, ažutipnaske vašo phuredera manuša, 3b.doktorikane služba eršejno pomocake, ažutipnaske vašo cikne thaj bareder čhavore, 3c.špecialnono dandeskeri doktorikañi služba eršejno pomocake, 4.zachranono sast'ipnaskeri pomocake, ažutipnaskerake 4a.ambulancija sigutñi doktoriskeri pomocake, 4b.ambulancija sigutñi sast'ipnaskeri pomocake, ažutipnaske, 4c.ambulancija sigutñi sast'ipnaskeri pomocake, ažutipnaske vibavimen mobilnono intezivno jekhetuñi, 4d.ambulancija vrtulñikoskeri sast'ipnaskeri služba, b) o zarjad'eñjos pro lačhariben jekh d'iveseskera sast'ipnaskeri pomockae, ažutipnaske, c) o stacijonaros, d) poliklinika, e) e agentura kherutñi osštrovateľsko straostivost'a, f) o zarjad'eñjos jekhetaneskere višetrovacjo thaj lječebno, sast'ipnaskero koterengere, g) o mobilnono hospicos, h) o tkañivovo zarjad'eñjos, i) o referenčnono laboratorijos.
- O zarjad'eñja ustavnono sast'ipnaskera starostlivost'ake hine:
 - a) e špitaľa, 1.všeobecnono, 2.špecializimen lječebña-sast'ipnaskeri, o hospicos, d)kher oštrovateľsko starostlivost'ake, e)pirodnone sast'ipnaskefre, lječebnone kupeli, f)kupelnono sast'ipnaskeri, b)liečebña, c)hospicos, d)oštrovateľsko-sast'ipnaskero kher khtar e starostlivost'a, e)pirodnone liečebnone-sast'ipnaskere land'arde - kupeli, f)land'aripnaskere sast'ipnaskere lječebña, g)o zarjad'eñja ko bijomedicinsko viskumos-god'avripno prindžard'ipen.

Zarjad'ejnos khatar o socijalnono službi pes achalol' ajso zarjad'ejnos savo hino pro lačhariben ko navihnutnone podmjenki ke but'i bejztnonoe, zakladnono dživipnaskere potrebenege, mušibnenge fizicko osobenge, avka sar oda rakinel o zakonos č. 448/2008 Z. z. palo o socijalnono služba thaj palo o čeripen thaj dorakiben le zakonoske č. 455/1991 Zb. palo o živnost'ensko podnikiben (živnost'nesko zakonos) avka sar oda rakinen o phurikane predpisa²⁶. Ko ačhaviben le socijalnono službenge, gindipnaha sar oda pisinel, irinel pes zakonoste zaperen thaj o:

- socijalno služba ke krizašni intervencija;
- socijalno služba ke podpora, zoralo ačhaviben ko famel'iji le čhavorenca;
- socijalno služba ko lačhariben but'ake paš e nalači socijalnono situacija, dovodostar kana hin pharo sast'ipnakero post'ihos, nalačo sast'ipen vaj dochudl'ipen penzijake, dochodkoske.

Konkretnone druha kajse zarjad'enjenge save lačharen but'akere kotora ke socijalnono služba save hine pisinde poznamkate tele čjara²⁷.

Gindipnaha sar oda rakinel o zakonos č. 305/2005 Z. z. palo o socijalno pravno ochrana - merkiben pro čhavore thaj pal e socijalnono kuratela thaj palo o dorakiben thaj čeripen varesave zakonenge thaj palo o prostred'jos kerdo, ačhado pro vikonos, but'akere kotora opatreñjenge, avka sar oda rakinel kada zakonos hino o zarjad'ejnos palo o socijalno pravnono ochrana - merkiben pro čhavore thaj pal e socijalnono kuratela. Lačhardo le artoha 71 savo vakerel palo o lačharibena, opatreñja ke socijalno pravnono ochrana - merkiben pro čhavore thaj ke e socijalnono kuratela keren but'akere kotora na čak o organa themakeri spravatar, numa thaj o:

- gav, foros;

- O zarjad'eñja lekarensko starostivost'ake pikerel o Artos 20 zakonoha č. 362/2011 Z. z. palo o piluli, ljeki tzaj sast'ipnaskere pomočka, pomožipnaskere thaj palo o čeripen thaj dorakiben varesave zkonenge

²⁶ Artos 2 kotoreha 1 btejvoha, pismenoha c) zakonoha č. 448/2008 Z. z. palo o socijalnono but'akere služba thaj palo o čeripen zakonoske č. 455/1991 Zb. palo o živnost'enskonu podnikiben (živnost'nesko zakonos) avka sar oda rakinen phuredera predpisa.

²⁷ O socijalno služba – but'akere kotora, hine kajse:

- O socijalnono služba pale e krizašno intrevencija-mangvaipnaskere, save pes lačharen la:
 1. tereno/avri le manušenca kerdi but'u/socijalnono služba pale e krizašno intervencija, 2. palo o socijalno služba, but'akere kotora andro zarjad'eñja save hine: 2.1. ciknoprahašne d'iveseskere centri, 2.2. integračno-jekhetanibenskere centra, 2.3. o komunitno centra, 2.4. sovibnaskere khera, 2.5. o utulkos, 2.6. kher pro jepaš drom, 2.7. zarjad'ejnos prejkalo nudzikano bešiben, 3. cikni prahašni socijalo služba vašo o čhavore thaj famel'ija;
- O socijalnone služba, but'akere kotora ko zoral'ipen la famelijake le čhavorenca, u kaje hin:
 1. pomoca, ažitipen paš e osobitno straostlivost'a khtar o čhavoro, 2. ažitipen paš e osobitno straostlivost'a khtar o čhavoro zarjad'ejnoste dočasnono starost'ake palo o čhavore, 3. e služba pro zoral'ipen ko jekhetaniben, sulados ko famel'ijakero dživipen thaj but'akero dživipen, 4. e služba pro zoral'ipen ko jekhetaniben, sulados ko famel'ijakero dživipen thaj but'akero dživipen zarjañede pale e starostlivost'a ko čhavore či ko trinto berš savo dochudel o čhavoro, 5. e služba včasnoñi intervencijake;
- O socijalnone služba, but'akere kotora ko but'akero lačhariben le nalači socijalno situacijake, dovodostar kana džal palo pharo sast'ipnakero phageripen, nalačo sast'ipnaskero stavos vaj dovodostar kana pes dochund'a imar e penzija, dochodkoskero phuripen, save hine:
 1. But'akere socijalnono kotora ko službi zarjañede vašo o fizicko osoba, save hine ačhade čak pre pomoca, ažitipen khatar aver fizickono osobatar, thaj vašo aver fizicko osobi, save dochunde e penzija, dochodkoskero phuripen, save hine: 1.1. o zarijadeñja ko ačhaviben neve kherenge, ko bešaviben, 1.2. o zariadeñja prejkalo o penizista, senijora, 1.3. o zarjad'eñja ke opatrovat'elskere but'akere kotora, služba, o rehabilitačno-sast'ipnaskero sred'iskos, 1.5. socijalno službakero kher, 1.6. špecializiniñimen zariadeñjos, 1.7. d'iveskeskero stacionaris, 2. kherutni opatrovatel'sko služba, 3. prepravnono služba, 4. sprjievodcovskeri služba thaj predgeñbnakeri služba, 5. e služba prejkalo e translantacija-preklados, 6. dočihiviben službake khtar e translantacija-preklados, 7. dočihiviben ke osobitnono asistencija, 8. požičipen pomockenge.

- učeder themakero kotor - e vucka;
- akreditimen subjektos.

25. Služobno stikos – but'akeri komunikacija

Služobno stikos, achal'ol pes sas andralutni but'akeri komunikacija maškar o but'akere, zamestanca organenedar verejnono spravatar, ozbrojimen maribne zoralipnendar SR, ozbrojimen maribne bezpečnosne zborendar, avera ozbrojimen maribne zborendar, Hasičsko thaj zachrano-pomožipneskero zborostar thaj gavutni policijatar-phandlikañi, lačhard'i ačhel e komunikacija ke lengeri but'i – služobno činost'ake. Avka sar oda rakinel o artos 6 kotoreha 1 zakonos palo o themuñi, štatno čhib andre ozbrojimen, maribnaskere zoralipena, Phandlikano-policajnono zboroste, Slovačiko hirakeri-informačno službate, andro Nacijonalno bezpečnostnono urdoste, Zboroste bertenaskero thaj justičnono merkutni stražate SR, andre Vonateskeri-železničnono phandlikañi-policijate thaj Hasičsko thaj zachrano-pomožipnaskero zboroste pes andro služobno stikos – e but'akeri komunikacija lačharel čak themutni, štatnono čhibaha. O službonono stikos – kadi but'akeri komunikacija nane direktnono, prijamo but'akerengere organendar verejnono spravatar, but'akeri komunikacija maškar o but'akere, zamestanca organenedar verejnono spravatar, ozbrojimen maribne zoralipnendar SR, ozbrojimen maribne bezpečnosne zborendar, avera ozbrojimen maribne zborendar, Hasičsko thaj zachrano-pomožipnaskero zborostar thaj gavutni polcijatar-phandlikañi, lačhard'i le občanenca.

26. O ozbrojinde zoralipnaskere andre Slovačiko themi, ozbrojinde bezpečnostnone zbori, avera zoralipnaskere zbori, Hasičsko thaj zachranono zboros thaj gavutni polcijica, phandlikañi

Avka sar oda rakinel o artos 2 kotoreha 1 zakonoste č. 321/2002 Z. z. palo o ozbrojinde zoralipnaskere andre Slovačiko themi, čiraltune predpisenca pes pro chud'ipen le bimaribnaske, mjeroske thaj bezpečnost'ake andre SR thaj pro lačhariben zaveskenge-jekhetangerenge save hine zathode andro maškar nacijonalnone kontrakta, savenca hiñi e SR zaphandli, keren but'akere kotora o ozbrojinde zoralipnaskere. Avka sar doa rakinel o člankos 1 kotoreha 6 zakonoha č. 227/2002 Z. z. pal e bezpečnost'a la themake, vachteste, časoste kana hin mariben, maribanskero stavos, viñimočnono stavos thaj nudzakero stavos avka sar oda rakinen o čirlatune predpisa ozbrojinde zoralipnaskerenge pes pheraven:

- stavoste kana lačharen e bezpečnost'a o profesijalnone slugad'a, slugad'a zalohate save pes vičinen ke ozbrjimen but'akere kotora thaj slugad'a dobrovolnono slugad'ike pripravekeratar;
- vachtoste kana hin mariben thaj maribnaskero stavoste lačharen kajs i ozbrojimen but'i o profesijalnone slugad'a, o slugad'a zalohate, but'akere povolañjoha pro praviđelnone cvičišaga vaj pre but'i savi lačharen o ozbrojinde zoralipnaskere, o slugad'a dobrovolnono slugad'ika pripravatar, o slugad'a zalohate pro but'a mimorjadnone službaha thaj o registrimen občani but'akero povolañjoha andrale mioriajdnono služba, save ačhile odved'imen bezjutnono odvod'indo konañjoha;
- vachtoste kana hin viñimočnono stavos thaj nudzakero stavos u lačharen o merkipe pro bimariben, mjeros o profesijalnone slugad'a, o slugad'a zalohate save praviđelnono cvičinen vaj pheraven o but'akere kotora save lenge rakinen o ozbrojimen zoralipnaskere, o slugad'a obrovonono slugad'iko pripravatar thaj o slugad'a zalohate, peskere povolañjoha pre but'i, vikonos rakinde mimorjadnono službake.

Ko ozbrojimen, maribanskere zbori kadi vrjama, vachtoste pes rajinen o Policajnono-phandlikano zboros o Zboros bertenakero thaj e Justično merkipnaskeri straža. Avka sar pes oda lačharel artoste 1 kotoreha 1 zakonoste č. 171/1993 Z. z. palo o Policajno, phandlikano zboros hin kada pherado le maribneskere kotorenca kerel buti ko andralutno porjadkos, bezpečnosť, mariben le zločinenca, čovripnaha thaj organizimen bilačhipnenca, formenca thaj maškartehmutne formenca, parnačojibena save pes le Policajnono, phandlikne zboroste rakinel maškar themutne zaveskendar ke save pes zathod'a e Slovačiko themi. Avka sar oda rakinel o artos 2 kotoreha 2 kale zkonoske o Policajnono, handlikano zboros lačharelo parančojišaga peskere butakere kotorenca khatar e themeskeri sprava²⁸ thaj avera butakere kotora²⁹, the oda avke ustanovinen o osobitnone predpisa.

Avka sa oda rakinel o artos 1 zakonoha č. 4/2001 Z. z. palo o Zboros bertenakero thaj justično merkind'i, stražikañi hino ozbrojimen, maribanskero zboros, savo kerel butakere kotora pro than kaj hino lačhardo o vikonos ko andre phandlipen, vikonos trestoske kana pes odlišna manušeske o biphadnlipen, ochrañiben le ojektenge, thanenge khatar o zboros detenčnoskere ustavoste thaj thanenge pašes paš ke lende, pale e ochrana verejnono porjadkoske thaj la bezpečnosťake ojektenge, thanenge kaj hine o sudi, prokuraturi thaj thanenge pašes ke lende. Avka sa oda rakinel o artos 4 kotoreha 1 betejvoha t kale zakonoske palo o Zboros bertenakero thaj justično merkind'i, stražikañi peskera posobnosťaha lačharel butakere kotora organendar khatar e themikeri spravatar thaj aver butakrea mušibena, akor the oda kavke parančojinen o ustanovibena kale zakonoske vaj o osbitnono predpiso³⁰. Artoha 7 kotoreha 4 zakonoha č. 184/1999 Z. z. vakerel thaj pal aver ozbrojimen, maribnaskere zboros. Aver ozbrojindo zboros hin achal'uvipnaste rakindo artoste 2 kotoreha 3 zakonoste č. 652/2004 Z. z. palo o organa themakere spravate andro colñistvos thaj palo o čeripen thaj dorakiben varesave zakonenge ozbrojimen, maribanskere zboroste savo pheravel o colñici.

O hasičsko thaj zachranono, pomožipnaskero zboros hin jekhetano organizimen zboros savo lačharel o butakere kotora buchlaripnaha thaj podmjnenka save hine ustanovinde zakonoste č. 315/2001 Z. z. palo o Hasičsko thaj zachranono, pomožipnaskero zboros haj osobitnono pravnono predpisenca. O hasičsko thaj zachranono, pomožipnaskero zboros hino podrjad'imen tele le andralutno ministroske SR³¹. Avka sar oda rakinel o artos 3 kotoreha 1

²⁸ Pro egzamplos o zakonos khatar e Nacijakri rada Slovačiko republikatar č. 162/1993 Z. z. palo o občjansko prevkaza, zakonoha č. 190/2003 Z. z. pal o vilinkerde zbrañi thaj vilinkerde strelivi thaj palo o čeripena thaj dorakibena varesave zakonenge, č. 48/2002 Z. z. palo o bešiben, dživipnaskero than cudzincenge thaj palo o čeripen thaj dorakiben varesave zakonenge čirlatnuo zñeñjoha varesave predpisenca. .

²⁹ Pro egzamplos o Trestno zakonos, Civilnono sporašno porjadkos, Civilnono mimosporašno prjadkos, Spravnono sudoskero porjadkos, pherade zakonoha khatar e Nacijonalno radatar Slovačiko republikate č. 233/1995 Z. z. palo o sudoskere egzekutori thaj egzekučno butakere kotorenda (o Egzekučno porjadkos) thaj palo o čeripen thaj pehravipen avere zakonenge zñeñjoha čirlatune predpisenca, zakonoha č. 328/1991 Zb. palo o konkurzos thaj phageripen bangeripnaske avka sar pes oda rakinel čirlatune predpisenca.

³⁰ Pro egzamplos o zakonos č. 308/1991 Zb. pal o biphandlo nabožensko ko Del, pa'iv thaj ačhaviben la cirkvake thaj neboženskere spoločnosť avka sar od rakinen o čirlatune predpisa, o zakonos la Nacijonalno radatar Slovačiko republikate č. 278/1993 Z. z. pal o chul'ajipen themikero majetkoha avka sar oda pheraven o čirlatune predpisa, zakonoha č. 314/2001 Z. z. pal o merkipen prejkal o labaripen, požjari, avka sar oda pheraven o čirlatune predpisa, zakonoha č. 328/2002 Z. z. pal o socijalno lačhariben butakere kotorenca save keren o polijacta, phandle thaj o slugad'a thaj o čeripena thaj dorakibena varesave zakonenge avka sar oda pheraven o čirlatune predpisa, zakonoha č. 475/2005 Z. z. pal o vikonos ko trestos, phageripen biphandlipnaske thaj dorakibena varesave zakonenge avka sar oda pheraven o čirlatune predpisa, zakonoha č. 125/2006 Z. z. o iplao o inšpekčiji khatar o butakere kotora thaj dorakibena zakonoha č. 82/2005 Z. z. pal o nalegalno – kali buti thaj nalegalno rakiben andre buti thaj palo o zakonos avka sar oda pheraven o čirlatune predpisa, zakonoha č. 221/2006 Z. z. pal o vikonos phandlipnakse andre bertena, avka sar oda pheraven o čirlatune predpisa.

³¹ Artos 2 zakonoha č. 315/2001 Z. z. pal o Hasičsko thaj pomožipnaskero, zachranono zboroste avka sar oda pheraven o čirlatune predpisa.

kale zakonoske o Hasičsko thaj o zachronono, pomožipnaskero zboros pheravel but'akere kotora themiko spravatar pro than khatar ochrana prejaklo labaripena-požjari³².

E gavutni, forosekri policija, phandlikañi hiñi achaluvipnaste lačhardi artoste 2 zakonoha č. 564/1991 Zb. pal e gavutni, foroskeri policija, phandlikañi čirlatune predpisenca porjadkoskero utvaroha savo kerel but'akere kotora pal o gaveskere, foroskere veca verejnono porjadkoste, merkupnaske ko dživipnaskero prostred'joste, thana gaveste, foroste thaj ola but'akere kotora save hine pherade andro buchlaro, všobecnono zaveznono narjad'eñjoste, parančojiben khatar gaveskero, foroskero zastupitelstvos thaj rezultatostar le šeralestar, starostostar. La gaveskeri, foroskeri policija, phandlikañi ačhavel thaj phagerel o gav, foros peskero buchlaro, všobecnono narjad'eñjoha, parančojibnaha.

27. o Spravnono deliktos

O spravnono deliktos pes lačaharibnaha zakonoste č. 184/1999 Z. z. achal'ovel pro'ipravnono, nalačo konañjos savo pes pheravel oleha kaj pes pahageren vimedzimen usatnovibena zakonoste pherade O spravnono dilektos šaj kerel o organos verejnono psravatar (egzemplenca save rakinel o artos 7b kotoreha 1 betejvoha a) či ko h) zakonoha č. 184/1999 Z. z.), e pravničko osoba vaj fizičko osoba o podnikatelis (pripadoste savo pheravel o artos 7b kotoreha 2 zakonoha č. 184/1999 Z. z.).

Art. V

Osobnona (korkorakeri) posobnost'a

La osobnonona poosbnost'a zakonoha 184/1999 Z. z. pikerel o artos 1 kotoreha 1 citimen (presnones lav lavestar) zakonoha, andre savo ačhel kaj hin pravos le občanos SR nacijakeri cikñipnaskeri grupatar čhibaha savi hi khatar late. Kada pravos ačhel te vakerel čhibaha khatar e necijakeri cikñipnaskeri grupatar pes phandel duj podmjnenka, u oda la themiko prislušnost'aha u ke nacijakeri cikñipnaskeri grupakeri prislušnost'a. Kala podmjnenki peskere pheravipnaha, našad'ipnaha thaj osvečibnaha ko občjanstvos SR pikerel o zakonos č. 40/1993 Z. z. palo o themikero občjanstvos Slovačiko republikakero, zñeñjoha čirtlutane predpisenca. O udajos khatar e sloavičko themikero prislušnost'a hino pherado pro egzamplos thaj andro občjansko prevkazos. Dujto podmjnenka hiñi: te el osoboha (manuš), savi hiñi khatar kajsi nacijakeri cikñipnaskeri grupatar.

Zarakibnaha le kotoreha artoha 12 kotoreha 3 ustavate hin sakones pravos biphandles te el ajsi nacijate savi joj korkoro kamel te el. Nadomukel pes ko nisavo pahgeripen kale manuškere rezultatoske pal peskeri nacija, u svaore varesave ispidena ko oda kaj pes te nahlasinen ke peskeri nacija. O organa vetrejnono spravatar naskuminen, namerkinen la osobitnono prisušnosťa občanoske ke nacijakeri cikñipnaskeri grupa, numa avri god'averipnaha ačhen kaj kana kamel kajso občanos te lečhrel peskero pravos ko vakeriben peskera dajakera, cikñipnaskeri nacijakri čhibaha, akor pes tiž saar menuš rakinel ke kajsi grupa. Le udajenca, džañibneskere hirenca pal e nacija kempel te lečahrel e but'i kotoenca sar hine pherade zakonoste č.122/2013 Z. z. pal e ochrana osbnonono udajenge, džañibne hirenca thaj palo čeripen tha pheravipen varesave čirlatune predpisenca.³³ te o manuš lačharel mištes so duj

³² O zakonos č. 314/2001 Z. z. pal e ochrana, maerkipen prejkal o labaripen, požjari.

³³ O Metodikano usmerneñjos č. 1/2013 khatar o Urados pre ochrana osobnono udajenge SR le pojmoske, vičibnaske osobnone udajenge pheravel kada: „O osobnonone udaji hine načak o titulos, nevos, dujto nevoso prjezviskos, e adresa thaj avera kontaktnone udaji, ul'ipnaskero d'ives, o u ul'ipnaskero rachindo čislos, thaj o udaji pal oda savo sokašis hin le manušes, bijometricckono udaji numa thaj avera informaciji, hiri, džañipena

podmjenka, šaj lačharel e čhib khatar peskeri nacijakri cikņipnaskeri grupatar andre ola gava, forova pre save perel o thaneskero lačhariben kale zakonoske č. 184/1999 Z. z.

Art. VI **Thaneskero lačhariben - posobnost'a**

O thaneskero lačhariben – e posobnost'a le zakonoske č. 184/1999 Z. z. pes pheravel artoste 2 kotoreha 1 le jekhetañibnaha le artoha 7c kotoreha 1 thaj 2 zakonoha č. 184/1999 Z. z., paš kada pes varesave ustanovibena, parančojibena kale zakonostar lačharel viñimkaha khatar thaneskero lačhariben-posobnost'a. Kale zakonoha vimedzindo thaneskero lačhariben pes nalačharel pro kala ustanovibena-parančijibena zakonoste č. 184/1999 Z. z.:

- artos 2 kotoreha 8: o občani SR, save hine khatar e cikņipnaskera nacijakeri grupatar, šaj andro uradnono čhib gaveste, foroste, savi nalačharel o podmjenka avka sar oda pheravel o kator 1, paš vakeribñi, dumakeri komunikacija te lačharel e čhib khatar e cikņipnaskeri nacijakeri gupatar, akor kana o bu'akero organostar verejnono spravatar thaj manuša zučastñinde konañjoste suhlasinen;
- artos 4 kotoreha 5: pherade odbornone, uče god'averipnaskere publikacijnde (keñvende), tlačate (ušagende) thaj avera prostrjedkonde buchlard'i, masivno komunikacijate thaj andre uradnono bu'akere kotora organenge khatar e verejnono spravatar, pes pašo o štandardnono geografickone-thaneskere neva, vičibnaskere šaj den thaj o ozančiñibena kajse geografickone, thaneskere objektenge, save imar hne pridžarde, zauživeinde maškar o nipos savo hin khatar cikņipnaskeri nacijakeri grupatar, thaj čhibaha kajsa nacijakerea grupatar;
- artos 4 kotoreha 6 dujt'i pisindo, irašñi vetaha: savore vičibena, neva, o nadpisa thaj džañibne, o oznama, hiri save ačhen pherade informacijenca prejaklo buchlo nipos,, nek butederes andro sklepi, bovti, pro športovo thana, reštvaracijende, pro ulici, paš o droma thaj upral lende, pro ajroplaneskere thana, le'iska, busoskere štaciji thaj vonateskere, pes šaj vičinen čhibaha khtar e cikņipnaskeri nacijakeri gupatar;
- artos 4 kotoreha 7: o vičibena, nadpisa pro pametñika – leperipnaskere bara thaj kasje tabula pes šaj irinen, pisnene pašo o themikeri štatnono čhib thaj čhibaha khatar e nacijakeri cikņiúnaskeri grupatar;
- artos 5b: le o občanen SR, save hine manuša rakinde ke nacijakeri cikņipnaskeri grupa hin pravos te achal'ovel, te džanel so pes kerel le hirendar, informacijendar save pes kel ende dochuden pherade andre čhib peskera nacijakeri cikņipnaskeri grupatar Rozhlasostar - radijostar thaj televizijatar Slovačiko themakere. O cikne thaneskere, regijonalnono, thaj lokalnono medija, save visjelajinen o programa peskere sukromnone radijende, televizujenge šaj tiž lačharen kasji služba andre cikņipnaskeri nacijakeri čhib podmjenkenca save ačhen pikerde osobitnone zakonenc.

Upral pismen, irinde ustanovibena pes lačharen pro calo than Slovačiko themake.

Bejzutnono, zakladnono jekehenuťnakeri thaneskerakerake posobnost'aha, savi pes lačharel pripadoste avera ustanovibenca zakonoske č. 184/1999 Z. z., hin o gav, foros. Vašoda hin kala

plao osobnono sokašiskere vlastnost'a, palo o špecifickone elementa, cikņipnaskere kotora ko sokašis, khatar varesave pomeri save sikaven, karakterizinen vaj odlačharen o fizickone, fizijolģickone, psihickone, lovakere, ekonomickone, kulturnone vaj socijalnone kotora ke identita (ko som?) konkretnone manušestar.“ Ko dochudl'ipen pro linkos

https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/metodicke_usmernenie_c.1_2013_k_pojmu_osobne_udaje.pdf.

ustanovibena, parančojibena kale zakonoske lačharde peskere phevavibnaha le foroske, gaveske, zozanmos savo hino ustanovimen narjad'eňjoste č. 221/1999 Z. z.

Avka sar oda rakinel o artos 2 kotoreha 1 zakonoha č. 184/1999 Z. z. podmjenkaha svaah pes lačharel o vakeriben čhibaha khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar andro uradnono stikoste šaj vakeren o manuša khatar kajsi grupa gaveste, foroste trvalolono bešavibnaha, pobitoaha u hin ajci bud džane, kaj palo duj palune, pal peste kerde rachibena, giñibena le obivaťelenge mušinel te čahel nek frimeder 15 % manušenca. Kadi podmjenska pes lačharel sučinost'aha le artoha 7c kotoreha 1 zakonoste č. 184/1999 z. z., pal seveskero pes pal peste denašne duj berša ko rachiñiben le manušenge ačha'lon ajse rachibne le manušenge, savengere rezultati, o visledka sne avri vičimen, vihlasinde palo 1.julos 2011. Ko čačipen kaj paš interpretacija kale pisimen ustanovibenge zakonoske č. 184/1999 Z. z. dodžal častones ko bangipen kale udajenge u vašoda kampil ke kada mejk te dorakinel kada:

O narjad'eňjos č. 221/1999 Z. z. avri avel, ačhel lačhardo le visledkendar, khatar o Rachiñiben obivaťelenge, manušenge kherende thaj kehrtne sobenge beršestar 1991. O narjad'eňjos č. 221/1999 Z. z. sas avri dino oleha sar oda rakinel o artos 2 ods. 2 zakonoha č. 184/1999 Z. z. pal o vakeriben čhibaha khatra e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar, čirlatune predpisenca, savo utanovind'a o gaveskero, foroskero zoznamos, andre savo phevavel paluno rachiñiben le občanenge, manušenge cikñipnaskere nacijakere grupendar nek frimeder 20 % obivaťeli, manuša (pro zora'ipen ačhel kaj kada zneňjos kale zakonoske sas lino, prijimen beršeste 1999, akor o paluno rachiñiben obivaťelenge, manušenge kherende thaj kehrtne sobenge bes ačha'ol o Rachiñiben obivaťelenge, manušenge kherende thaj kehrtne sobenge beršestar 1991). Zakonoha č. 204/2011 Z. z., saveha pes čerinel thaj dophevavel o zakonos č. 184/1999 Z. z., doav'la ko čeripen le ustanovinnaske artoske 2 kotoreste 1 le jekhetañibnaha le artoha 2 kotoreha 2 avka, kaj o pravos te vakerel la čhibaha khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupa uradnone stikoste hin pravos le manušen, občanen SR andro gava, forova kaj dživen nek frimeder 15 % obivaťeli, nipos pal peste duj berša palal khatar o rachiñiben le manušenge, obivaťelenge. Numa kada pes ačhela čačipnaha kana pes vari dena o nevipena, hiri khatara o rachišagos le manušenge, obivaťelenge, kherenge thaj kherune sobenge beršeste 2021.

Artoha 7c kotoreha 2 zakonoha č. 184/1999 Z. z. ustanoviben, parančojiben Artoha 2 kotoreha 1 pes kada nalačharel but'akere kotorenca pre ola gava, forova save hine phevade narjad'eňjoste slovačiko repulikano gavermentostar vaka sar oda rakinel o artos 2 kotoreha 2 plantono thaj učinono ko 1.julos 2011 o manuša, občani Slovačiko themike save hine andral nacijakeri cikñipnaskeri grupa u hi len trvalo bešaviben, pobitos andre varesavo gav, foroste, ni jekhfares nalačharen gaveste, foroste nek frimeder 15 % obivaťelendar.

Avka sar oda god'averipnaha rakinel e platnono legislativa, o zakona save lačharen o vakeriben čhibenca khatar o cikñipnaskere nacijakere grupi kampil dural, či ko vachtos kana neve narjad'eňjoske, parančojibnaske khatar o gavermento beršeste 2001 te kerel but'i avka sar oda lačharel o narjad'eňjos č. 221/1999 Z. z. Kale pisindestar avri avel, kaj naš'ri te čerinel o buch'aripen le pravenge save lačharen o vakriben čhibaha khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar prejkalo vachtos kana pes lela nevo pravnono pikeriben.

Gavende, forovende savende ačhel lačharipnaha o narjad'eňjos, parančojiben č. 221/1999 Z. z. pes šaj lačharel e čhib khatar e cikñiúnaskeri nacijakeri gupa, avka sar oda rakinel o člankos V kale metodikano, god'averipnaskero parančojiben, u oda fur manušaha savo andre oda gav, foroste dživel u hino lačhardo podmjenkencasave parančojinel kada zakonos. te gaveste, foroste lačharen mistones kajse podmjenska butedera manuša khatar thaj avera, butedera čiñipnaskere nacijakere grupi šaj pes lengere čhibaha paš peste paralelnones lačharen.

O zoznamos kajse gavenge, forovenge hino churđardo pal oda kaj save nacijakere cikñibnaskere grupi hine, vašoda kada zoznamos zaučharel o gava, forova, andre save o občani, manuša SR ačhen khatar e ungriko, nemciko, romañi, rusnaciko haj ukrajinsko

nacijakeri cikñipnaskeri grupa, u dživen odoj frimeder sar 20 % cale manušndar. Pro posudzipen, či pes kajso gav, foros lačharel o parančojibna, ustanovipena zakonostar č. 184/1999 Z. z. le thaneskera posobnost'aha, kempel te overinel, či hin epherade zoznamoste andro gava, forova lačharde parančojibnaha, narjad'eñjoha č. 221/1999 Z. z., thaj zoznamoste vaš savi nacijakeri cikñipnaskeri grupa.

Art. VII **Vecnono lačhariben - posobnost'a**

Zakonos č. 184/1999 Z. z. pikerel o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi nek buteder andre kala kotora:

- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi uradnono stikoste/buťakere kotorenge;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi pro dumi, rokvañj le organenge verejnono spravatar;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi paš e buťi la gaveskera, foroskera kronikaha;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi uradnono agendake – buťakere kotora;
- označiñiben o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi paš o ozančiñiben le gaveske, foroske;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi konañjoste po sudi thaj buťakere oblast'ende prejkal školakeri-sikh'ard'askeri vichova, zakladnone sikh'ard'ende-školende, maškarutne sikh'ardende thaj khatar e kultura (zkonos č. 184/1999 Z. z. kale pripadoste pes lačharel osobitnono zakonenca³⁴);
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi andro sast'ipnaskere zarjad'eñja thaj zarjañende palo o socijalno buťakere kotora vaj zarjañende socijalno pravnono pomožipnaske, merkipnaske ko čhavore thaj socijalno kuratelake;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi pro phevavipen le infomacijenge, hirenge vaš e buch'ard'i verejnost'a, niposke;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi pro phevavipen le infomacijenge, hirenge vaš e buch'ard'i verejnost'a, niposke, ke lende thaj khtar lende;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi pro buch'aripen le infomacijenge, hirenge vaš o nacijakere cikñipnaskere grupi;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi prejkal e komunikacija maškar nipos thaj organa verejeno spravatar thaj lengere mušibena, povinost'a;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi pre duma, komunikacija stikoste la gavutñi, foroskeri policijaha, phandlenca;
- o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi pre duma, komunikacija stikoste le buťakere manušnca khatar o zoral'ipnaskere kotora SR, zoral'ipnaskere merkinde, bezpečnostnone zbora, aver zoral'ipnaskere zborenca, Hasičsko thaj pomožipnaskere zboroha thaj stikoste la gavutñi, foroskeri policijaha, phandlenca;

³⁴ Artos 5 kotora 1 thaj 2 zokonoste č. 184/1999 Z. z. palo o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikñipnaskere grupi, čirlatune predpisenca.

- o kompetenciji, chulajipneskere kotora thaj o pravomoca khatar o uradoskero gavermentos³⁵ dživipnaskere kotoreng e kaj pes lačharen o čhiba khatar o nacijakere cikņipnaskere grupi;
- o spravnone delikta kotoreng e kaj pes lačharen o čhiba khatar o nacijakere cikņipnaskere grupi.

Art. VIII Uradno stikos

Pašeder špecificacija, pheravipen le pojmoske uradno stikos hino rakindo člankoste IV punktoha 7 kale metodikano, god'averipnaskero usmerneņjoste. O uradno stikos sar varesavo jekhetaniben bu'akere kotoreng e vašo povinono subjekti pes paš e komunikacija le občaņenca pharavel pro duj kotoreskere oblast'a: vakerdo uradno stikos, kana pes del duma thaj irimen, pisindo uradnono stikos. O zakonos č. 184/1999 Z. z. dikhel duj avere dikhibnenca pre kala duj forma, pherd'ipena savenca pes lačharel o uradnono stikos u parančojinel, ustanovinel prejkal len duj lačharibena peskere pravidlenca.

1. Vakerdo uradno stikos

Pripadoste vakerde ustnono stikoste avka sar oda rakinel o artos 2 kotoreha 8 zakonoha č. 184/1999 Z. z. zoraes ačhel kaj o občanos khtar e SR, savo hn khatar e cokņipnaskeri nacjakeri grupatar pro calo Slovačiko themi šaj lačharel o uradnono stikos peskera dajakera čhibaha, akor kana o bu'akero organoste verejnono spravatar thaj manuša save hine paš kada konaņjos den suhlasos ke kajsi uradnono komunikacija. Kada ustanovašno pes lačharel pro 11 čhiba savenca vakeren kala cikņipnaskere nacijakere grupi ³⁶. Ačhel pro zoral'ipen akor kaj o občanos SR, savo hin manuš khatar cikņipnaskeri nacijakeri grupatar, šaj pes lačharel andro vakeribno uradnono stikoste dajakera čhibaha, akor kana o bu'akero organoste verejnono spravatar thaj manuša save hine paš kada konaņjos den suhlasos ke kajsi uradnono komunikacija, thaj gaveste, foroste save nane pherade narjad'eņjoste č. 221/1999 Z. z. Kana džal pal e vakerd'i podoba le podaņjoske, plaťinen prejkal late o ustanovinde podmjenka

³⁵ Avka sar oda rakinel o člankos 5 kotoreha 2 betejvoha, pismenoha e) punktoste 4 le chulajipnaskero, organizačno porjadjkos khatar o Gavermentos SR kancelarijatar le generalno, šerutno tajomņikosero službono uradostar lačharel e bu'ı, uloha, mušibnaskere kotora avka sar leske oda rakinel o zakonos č. 184/1999 Z. z. pal o lačhariben čhibenge khatar o nacijakere cikņipnaskere grupi. Avka sar oda rakinel člankoha 23 kotoreha 2 pismenoha e) khatar o le chulajipnaskero, organizačno porjadjkos khatar o Gavermentos SR Kancelarijatar gnerelano, šerutno tajomņikostar služobno uradoske paš leskere bu'akere kotora, nek buteder ko zabepečimen bu'akere kotoreng e, podaņjenge, avka sar oda rakinel o zakonos č. 184/1999 Z. z. kooperacijaha, jekhetanı bu'aha le Splnomocņeskere uradoha prejkal gavermentos Slovačiko themake vaš o nacijakere cikņipnaskere grupi.

Avka sar oda rakinel o člankos 23 kotoreha 2 betejvoha, pismenoha g) le chulajipnaskero, organizačno porjadjkos khatar o Gavermentos SR e kancelarija le generalno, šerutno tajomņikosero službono uradostar lačharel e bu'ı, uloha, mušibnaskere kotora nek buteder pri lačhariben la spravake, hiroske jekhvar pal duj berša pherad'ı oleha sar ačhel o lačhariben le čhibenge khtar o nacijakere cikņipnaskere grupi pro Slovačiko themi la kjekhatņı kooperacijaha, bu'aha le Splnomocņeskere uradoha prejkal gavermentos Slovačiko themake vaš o nacijakere cikņipnaskere grupi thaj oleha kja la preddložinen, rakinen e sprava, o hiros pro rokovaņjos le gavermentoske, avka oda kerel o šrealo, veducıs kale uradostar.

³⁶ Churdederes ko nacijakere cikņipnaskere grupakere čhiba savenca pes jojn lačharen pre Slovačiko themi dikh člankoste IV pherado punktoha 3 kale metodikano, god'averipnaskero usmerneņjoske.

artoste 2 kotoreha 8 č. 184/1999 Z. z. The ačhel kada vakerdo podaňjos dothodo thaj pisnd'i, irimen podaňjoha, imar ako džal palo o irindo, pisimen uradnono stikos, savo pes kale citimen ustanovinaha nalačharel.

Gavende, forovende save hine pherade narjad'eňjenca č. 221/1999 Z. z. pes kajsi čhibaha khatar e nacijakeri cikňibnaskeri grupatar šaj lačharel vakeribno thaj irimen, pisimen uradnono stikoste. O organos khatar verejnono spravatar andre kala gava, forova hine ačhade parančojibnaha avka sar oda rakinel o artos 7 kotoreha 2 zkonostste č. 184/1999 Z. z. te kerel o podmjenki pro kaso lačahariben uradnono stikoste vašo čhiba sevenca keren e komunikacija o manuša cikňipnaskera nacijakera grupatar.

2. Pisimen, irindo uradnono stikos – bu'akero lačhariben

O pisimen, irindo uradnono stikos maškar občani thaj organoste verejnono spravatar šaj džal khatar o občanos ko organos verejnono spravakero vaj khatar organostar verejnono spravatar ko občanos. Akor sar o občanos del irimen, pisndo podaňjos, mangavipen formaha irimen žjadost'aha pro prejkal ipinde, pretlačimen formulari, vaj bičhavel varesave dokazi, čačipnaskere kotora vaj irimen, pisimen l'ila organoste verejnono spravake. Pre dujto sera, rig šaj kajso uradnono bu'i, stikos kezdinel o organos verejnono spravatar oleha, kaj le občanoske bičhavel odpoved'i, džañipnaskere, rezultati, verejnnone l'ila (pro exmaplos o o ul'ipnaskero l'il, solacharipnaskero l'il, l'il palo o meriben vaj o povoleňja – domukl'ipena, opravneňja, potvrdeňja, vijadreňja thaj vresave avridiňipena, vihlasinihena) vaj uradnone formulari. O občanos khatar e SR savo hino khatar e nacijakeri cikňipanaskeri grupatar šaj, avke sar oda rakinen o podmjenka, parančojibena ustanovimen artoste 2 kotoreha 3 zakonoste č. 184/1999 Z. z. de del o podaňja, o dokaza, čačipnaskere kotora te del, rakinkerel kasje podaňji, dokazi thaj pismen, irinde lil'a. Kala pes lačharen pro egzamplos o podňeta pro kezdimen bu'akere kotora ko konaňjos, dorakiben podňetoske savo imar hin andro konaňjos, o s'ražnos'ta, o namjetka, odvičibena thaj avere irinde, pismen l'ila, kajsi korešpondencijaha. čhibaha khatar o cikne nacijakere grupi šaj ačhel irimen, pisimen calo lenegero tekstos vaj čak varesave lengere kotora. Thaj o podaňjos, savo hino irimen, pisndo čhibaja nacijakeri cikňipnaskera grupatar čak frimkica lengere kotorendar pes lel imar sar podaňjos čhibaha lačhardo khatar e nacijakeri cikňipnaskeri gupatar. Kana pes kajso ačhel avtomatickones hin kajsi žjadost'aha, mangavutňi lačhard'i uradnones prilohenca, dorakinde kotorenci tiž čhibaha khatra e nacijakeri cikňipnaskeri grupatar thaj visaripnaha oda ačhel pro čačipen. kana le organoske khatar e verejnono spravatar avel kasjo podaňjos pherade o čhibaha khtar e cikňipasnkeri nacijakeri grupatar, o organos verejnono spravatar kerel leskeri translacija andre themakeri, štatnono čhib³⁷. O organos verejnono spravatar pehravel peskeri bu'akeri agenda thaj irimen themakera, štatnono čhibaha, pisindo formaha, kajso podaňjos irimen čhibaha khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar zathovel jekhetnaes leskera translacijaha andro themakeri čhib the leskero orginalos. Numa te sas o originlos kale podaňjoske irimen, pisindo čhibaha khtar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar, o organos verejnono spravatar. O organos verejno sprvatar pajk overinel, či hino opravňindo kajso podaňjos le manušestar te lel pherado cikňibanaskeri nacijakero čhibate (či džal pal o organos verjenono spravakero gindipnaha sar rakinel o artos 2 kotoreha 3 zakonoste č.184/1999 Z. z.). Vaš o sikavipen povino, mušibnaskero subjektoske – organostar verejno spravatar hin importantnono, doležito o than kaj kajsi komunikacija pes kerel organoha verejno spravatar le manušeha, na kaj ačhel leskero sidlos, bu'akero than. Sar le organos verejno spravatar hin o sidlos, чу'ajipasnkero than gaveste, foroste save hine pherade zoznamoste, vak sar oda rakinel o narjad'eňjos č. 221/1999 Z. z., numa leskeri pobočka, aver bu'akero than, staňica vaj kontaktnono than ačhel gaveste,

³⁷ Artos 3 kotor 2 betejvoha, pismenoha c) zakonostar č. 270/1995 Z. z. pal o themikeri, štatnono čhib Slovačiko republikate.

foroste avka sar oda rakinel o narjad'eňjos č. 221/1999 Z. z., kada subjektos mušinel, hino povinono te lačharel kajsi komunikacija la žjadost'ake čhibaha khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupa. Pro egzamplos, o občanos, manuš savo pes visard'a žjadost'aha, o podaňjos pro foros, gav, sar pro ačhavibno-satvebnono urados u kada gav, foros hino pherado zoznamoste savo rakinel peskere narjad'eňjoha č. 221/1999 Z. z., numa e agenda, buťakere kotora oblast'ate ačhaveskerake- stavebnono l ačharel buťakere kotorencia o jekhetano ačhavibno-stavebnono urados, savo hino peskero sidloha andro gav, foroste svai nane zozanmoste avka sar oda pheravel o narjad'eňjos č. 221/1999 Z. z., hi les pravos pre odpoved'a pherad'i čhibaha khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar.

Jekhetañibnaha saveha pes zaučharel le artoha 2 kotoreha 3 zakonoste č. 184/1999 Z. z. pal o orgnos verejnono spavatar del e dopoved'a pre žjadost'a, podaňjos čhibaha nacijakeri cikñipnaskeri grupatar, thaj čhibate themakeri, štatnono, la viñimkaha avri dine verejnono l'ila, numa kad'i viñimka pes nalačharel verejnono l'ilenge avka sar oda rakinel o artos 2 korencia 4 thaj 5 kale zakonoske. Kana džal pale odpoved'a pre žjadost'a vaj podňetos, savo nakhelel vidañipnenca verejnono l'ilenge, gindipnaha artostar 2 kotorencia 4 thaj 5 zakonoste č. 184/1999 Z. z. (o rezultatos, ul'ipnaskero l'il, solacharipnaskero l'il, mul'ipnaskero l'il, o povol'eňja, o oprav'eňja, o potvrđ'eňja, o vihlasibena thaj o vyjadreňja) o organos verejnono spravatar kerel, del avri e odpoved'a pherad'i andre themakeri, štatnono čhib thaj čhibaha khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar. Kale pripadoste o narjad'eňjos gavermentostar SR č. 535/2011 Z. z., saveha pes keren o vikona varesave ustanovibenge zakonostar č. 184/1999 Z. z. pal o lačhariben, vakeriben čhibenca khatar o cikñipnaskere nacijakere grupi, pheravipnaha avka sar oda rakinen o čirlutne predpisa (dural čak „ narjad'eňjos č. 535/2011 Z. z.), našpecifikinel o grafickono sposobos sar pes o tekstos rakinel andre tahemutñi, štatnono čhibaha thaj o tekstos andre cikñipnaskeri nacijakeri grupatar. Oda ačhel avka, kaj o tekstos šaj ejn rakinde roznono sposobenca, pro egzamplos: andro duj stlpcende pro jekh l'il, telal peste pro jekh l'il vaj pro duj korkorsekere l'ila. O tekstos čhibate khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar namušinel te el uradnono overimen preklados, e translacija andre themakeri, štatnono čhibaha. O tekstos čhibate khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar šaj pes avri del, kerel thaj le buťakere manušeha le organostar verejnono spravatar, savo prindžarel e čhib khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar. O tekstos čhibate khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar mušinel te ačhel pherado prestnones, ekvivalentoha themakeri, štatnono čhibate u mušinel andre leste te ačhel pheravipen savore naležitost'a ke odpoved'a savi ačhel thaj l'iloste irimen thmekarei, štatnono čhibaha. O neva save ačhen pherade andre kala odpoved'a, avka sar themakera čhibaha avka thaj čhibate khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar mušinen te en istotnone le nevenca save kale manušnege hin ezairinde, pismen matrikate. Kana pes pheraven o neva, dujte neva, prjeziviski thaj vachtoskere kotora pes mušinel paš akada te dikhel thaj pravidlenca savenca pes lačharen čhibate khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar. Tekstoste andre themakeri, štatnono čhibaha pes o vičibena, nevi le gavenge, forovenge pheraven avka sar hine vičimen andre themakeri, štatnono čhib. Tekstoste savo hino pisimen, iridno čhibate khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar pes o nevi kale gavenge, forovenge pheraven narjad'eňjoste 221/1999 Z. z. pheraven pes čhibaha khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar, u oda jekhetañibnaha le narjad'eňjoha, pračijnaha. Tekstote savi hini pismen, irindo čhibate khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar, ačal'uvipnaha artoste 4 kotoreha 5 zakonoste č. 184/1999 Z. z., pes „ pašo štandardizacijake geografickono vičibnenge, nevenge šaj pheraven thaj o vičibena, nevi geografickone objektenge, save hine imar phuribanha prindžarde u zauživimen, lačharde čhibate khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar“. Pašo lačhariben odbornono terminologijake čhibaha khatar e cikñipnaskeri nacijakeri grupatar pes doporučinel te avel avri odbornono terminologijakero slovñikostar – laveskera keñvatar. Pro veboskero than gavermentoskere Splnomočencoske SR vaš o cikñipnaskere nacijakere grupi ačhen pherade

kasje odbornonone terminlogickone slovňika, lavakere keňvi: slovačiko-ungrikano, slovačiko-romano, slovačiko-rusnaciko thaj slovačiko-ukrajinakero³⁸. Kana pes zist'inel kaj pes ačhi'ľa varesavo rosňipen, nane sulados, jekhetaniben tekstenge maškar verziaj themakeri-štatnono thaj čhibate khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar, hino zoraleder, rozhodujucono o tekstos pherado thakeri čhibaha. Avka sar oda rakinel o artos 2 kotreha 3 zakonoste 184/1999 Z. z. organoste verejnono spravate pes mušinen te lačharen o podmjenki savenca peske šaj uptaňinen o nacijakere cikňipnaskere grupi adekvatnono lačharibnaha, sposoboħa, u šaj paš akada phenel keci vachatos ke kada kampela ko lačhariben odpoved'ake kajsa žjadost'ake čhibate khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar. Adekvatnono sposobos pes ača'ol kale usatnovibnaske ajsjo sposobos savo naphagerel, pahandel o prava manušeske khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar avka sar oda rakinel o artos 2 kotreha 3 zakonoste č. 184/1999 Z. z. hino o predmetnono oragnos verejnono spravatar povinno, mušinel te kerel, lačharle ajsie podmjenska kaj pes te del te pheravel thaj čhibate khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar, vaka sar oda rakinel pes zakonoha č. 184/1999 Z. z. thaj osobitnono zakonenca.

O organos verjenono spravatar zabezpečinel o uradnono stikos čhibate khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar kek buteder peskere bu'akere manušenca organoste khatar e verejnono spravatar, save prindžaren čhib khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupa.

Avka sar oda rakinel o artos 7 kotoreha 1 zokonoste č. 184/1999 Z. z. o organos verejnono spravate thaj leskere bu'akere manuša mušinen, hine povinone te lačharen peskeri bu'či themutňi slovačiko čhibaha thaj podmjenkeca save hine pherade, ustanovimen kale zakonoha thaj osobitnono zakonenca thaj lačharen peskeri bu'či čhibaha khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar. O organos verejnono spravate thaj leskere bu'akere manuša namušinen, nane povinone te lačharen peskeri bu'či čhibaha khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar³⁹. Te le organos verejnono spravate nane bu'akere manuša, vaj nane les kasje dosta ko lačhariben peskera bu'ake thaj čhibaha khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar, šaj o organos verejnono psravtar te zabezpečinel kasji komunikacija čhibate khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar le tlmočňikoha (prethoviben jekh čhibatar andre duj'či) thaj la translacijaha, kasje službi peske šaj po'inel. O trovi ko tlmočiben (prethoviben jekh čhibatar andre duj'či) ačhel pro po'iben le organoske verejnono spravakero.

Suladoste, avk asar oda rakinel o artos 2 kotreha 3 zakonoste 184/1999 Z. z. organoste verejnono spravate pes mušinen t eláčharen o podmjenki savenca peske šaj uptaňinen o nacijakere cikňipnaskere grupi adekvatnono lačharibnaha, sposoboħa, u šaj paš akada phenel keci vachatos ke kada kampela ko lačhariben odpoved'ake kajsa žjadost'ake čhibate khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar. Mišinel te džal plao o pravd'ielnone uradnonen bu'akere vachta, savenca kajso uradnono organos verejnono spravatar mušinel te džanel te zalačharel bu'či, vakeribňi thaj irimen, psind'či fromaha e komunikacija thaj čhibaha khatar e cikňipnaskeri nacijakeri grupatar vašo manuša, občani SR, save hine nacijakere cikňipnaskere grupendar. Lengeri bu'akeri frekvencija mušinel te ačhel šukares pro jekhetaniben čačikane kamavipnenge, požjadavkenge savenca pes pre lesnde visaren o manuša, občani SR, save hine nacijakere cikňipnaskere grupendar. U kala manuša, osoba mušinen te ačhen pro džaňipen, del pes lenge hiros, informacija kana hine kala organa phundrade, kana hin o uradnone vachtoskere bu'akere kotora, kana šaj šaj keren kasji komunikacija oragnoħa verejnono spravate čhibaha khatar o nacijakere cikňipnaskere grupendar. O lačhariben kajse žjadost'enge uradnone stiksote nakerel ňisavo aver vplivost, ispidipen pro savore procesnone lhoti (phandle

³⁸ Dikh: <http://www.narodnostnemensiny.gov.sk/odborne-terminologicke-slovniky-v-jazykoch-narodnostnych-mensin/>.

³⁹ Churdes ko artos 7 zakonosha č. 184/1999 Z. z. dikh andro kotor XXII kale metodikano parančojibnaske, usmerňejjoħa.

vachtoskere kotora) avka sar oda rakinen o osobinone predpisi⁴⁰. Kana o organost verejnono spravatar mušinel te del, te zaučharel o dopovedi avka sar zhemutni, štatnono čhibate thaj čhibate khatar e nacijakeri ciknišnaskeri grupatar, so duj kala teksti mušinen te el avri dine jekhetanes, avka sar pes oda rakinel zkonoha ustanovimen procesnono lehotenca, vachtoskere kotorenc.

3. O džanišnaskero, pheravipen hirenge palo o možnost'a ko lačhariben la čhibake nacijakeri ciknišnaskeri gupatar.

O oragnos verejnono spravatar avka sar oda rakinel o artos 2 kotoreha 3 zakonoste 184/1999 Z. z. mušinel te zabezpečinel e informacija, hiros khatar o možnost'a te lačharel e možnost'a ke komunikacia manušenge le organoha čhibaha nacijakere ciknišnaskere grupendar mušinel te thovel pro than andre lengeri sidlos, kaj les mištones di'hol u šaj len kala manuša arakhen. Kadi povinoš'a, mušiben le organenge khatar e verejnono sprava hiši mejk chudederes pikerdi thaj pheradi narjad'eňjoste č.535/2011 Z. z. E prithodi, priloha citašno narjad'eňjostar gavermentostar ustanovinel parančojibnaha zorali, zaveznono forma, drom kala informacijake, hiroske saveha pes zaučharel e možnost'a te kerel bu'a čhibaha khatar e nacijakeri ciknišnaskeri grupatar. Kadi infomacijam džanišben ke kajsii možnost'a mušinel te thovel pro than andre lengeri sidlos, kaj la mištones di'hol, u odporučinel pes thaj kaj kadi informacija te el pheradi thaj čhibaha khatar e nacijakeri ciknišnaskeri grupata. Kadi informacija mušinel o organos verejnono spravatar the pheravel čačikanes u sikavel la pro than, kaj la mištes te dikhen savore manuša. O vzoros, sar pes kaso oznamos kerel, pheravel andro themikero, štatnono čhib, thaj andro čhiba ungriko, němčiko, romaši, rusnaciko thaj ukrajinsko hino biphandlo pro dikhiben veboskero thaneste le splnomocnecoske gavermentoskereske SR vaš o nacijakere ciknišnaskere grupi⁴¹. O narjad'enjos č. 535/2011 Z. z. ustanovinel thaj avera droma, formi savenca pes šaj lačharel e informacija, džaniše pal oda kaj pes šaj keren o žjadost'a thaj čhibaha khatar e nacijakeri ciknišnaskeri grupatar, u oda savore peskere infomačnono, džanišanaskere kotorenc ko buch'aripen le hirenge, kerel pes oda pro thana kale organoste vrejnono spravate⁴². Kale infomačnono sistemoha šaj hin thaj pro egzamplos: e navigačno tabu'a, e menovka – vičindi paš o vudat le bu'akerenge manušenge thaj avera prostrjedkenca savenca pes šaj buch'aren o hiri, informaciji le občanenge SR.

4. Avri dišipen le rezultatenge o rozhodnut'ja andro spravno konaňjos, pherade čhibaha khatar e nacijakeri ciknišnaskeri grupatar.

Achal'ujipnaha artoha 2 kotoreha 4 zakonoste č. 184/1999 Z. z. avri del o organos verejnono sprvatar andro spravnono konaňjos pheradi na čak themutni, štatnono čhibaha numa thaj čhibate khatar e nacijakeri ciknišnaskeri grupatar thaj rovnopisoste ko rezultatos čhibaha khatar e nacijakeri ciknišnaskeri grupatar:

- kana pes mangel vaj;
- kana pes o konaňjos kezdind'a podaňjoha pherado čhibaha andre nacijakeri ciknišnaskeri grupatar.

⁴⁰ Pro egzamplos: Artos 49 zakonoha č. 71/1967 Zb. pal o spravnono konaňjos (spravno porjadkos) avka sar pes pheravel čirlatune predpisenca.

⁴¹ <http://www.narodnostnemensiny.gov.sk/vzor-informacie-o-moznosti-pouzivania-jazykov-narodnostnych-mensin/>.

⁴² Artos 1 kotoreha 2 narjad'eňjoha, parančojibnaha le gavermentostar SR č. 535/2011 Z. z. saveha pes pheraven varesave ustanovibena zakonostar č. 184/1999 Z. z. pal o lačhariben vakeribnaha nacijakere ciknišnaskere grupendar, avka sar pes pheraven čirlatune predpisenca.

Avri diñipen le rezultatenge o rozhodnut'ja andro spravno konañjos, pherade čhibaha khatar e naciakeri cikñipnaskeri grupatar. Kampel čak jekh mištes, šukaripnaha lačhard'i podmjenka savorendar. O rovnopisos kale rezultatoske pherado čhibate khatar e naciakeri cikñipnaskeri grupatar namušinel te čakle uradnonones overimen, leskeri translantacija andre themut'ni, štatnono čhib. Kada rovnopisos šaja avri del thaj o bu'akero manuš organostar verejno spravatar savo acha'ol, prindžarel, vakerel kajsa čhibaha khatar e naciakeri cikñipnaskeri grupatar. O rovnopisos le rezultatoske pherado čhibaha khatar e cikñipnaskeri naciakeri grupatar namušinel te el uradnono overime translacija kale rozhodñipnaske pherado andre themut'ni, štatnono čhib. Kada rovnopisos šaja vri del thaj o bu'akero manuš orgnaostar verjno spravatar savo acha'ol, prindžarel, vakerel kajsa čhibaha khatar e naciakeri cikñipnaskeri grupatar. Mušinel te el čakikano, prestnono ekvivalentos ko rezultatos pherado andre themut'ni, štanono čhib u mušinel te ačhel pherado savore kotorencas, naležitost'enca ke kada save hine andro rezultatos irinde, pisimen. Thaj kale pripadoste odporučinas, kaj pes te pheraven o odbornone terminologiji save hine pro veboskero than gavermentoskere Splnomocñencoske SR vaš o cikñipnaskere naciakere grupi, odoj ačhen pherade kajse odbornone terminologickone slovnika, lavakere keñvi. Pro kada rovnopisos pes povinones mušinen te pheraven o ozančibena le gavenge, forovenge kaj pes kajso rezultatos, rozhdñipen avri diña, kada perel pro mušiben avka sar themut'ni čhibake thaj čhibaha khatar e naciakeri cikñipnaskeri grupatar. Ko avera udaji, save pes andro rovnopisos lačharen čhibaha khatar e naciakeri cikñipnaskeri grupatar pes rakinne pro egzamplos:

:

- nevos le organoske verejnono spravatar savo o rezultatos, rozhdñut'jos avri del;
- o nevi bu'akere manušenge save ačhen pro pozicija šeralutne bu'akerendar andre kajso oragnoste verejnono spravate;
- o d'ives, čhon thaj o berš (datumos) thaj vachteskero udajos.

E uradno pečjatka organostar verejnono spravatar (sikavibnaha themakere, štatnono znakoha maškares) vičibnaskere obdlišnoskere pečjatki, prezentačnone pečjatki, barikane thaj avera pomožipnaskere pečjatki andro administrativno stikoste pes lenca kerel bu'i nadro themikeri, štatnono čhib⁴³.

Avka sar oda rakinel o artos 32 kotoreha 2 spravnono porjadkoste vaš o rezultatos hine nek buteder o podañja, navrha thaj vakeribanskere učast'nikenge kale konañjoskte, o dokaza, čestne, pa'ivakere vihlasibena, avka sar o čakipena buchlaren prindžarde vaj ola savendar džanel o spravnono oragnos peskera uradnono bu'atar - baripne. Rozsahos thaj osobnost'a savenca zist'inen podkladentar vašo o rezultatos del o spravno organos. Avka sar oda rakinel o artos 46 spravnono porjadkoha o rezultatos mušinel te ačhel suladoste le zakonenca thaj avera pravono predpisenca, mušinel les avri te del o organos pre kajso lačhardo predpisenca, mušinel avri te avel mištones, čakikanes stavoha. Kala zist'ipnaskere, rodkerde buchlarel o organos pre kajso vareso určimen. Avka sar oda rakinel o spravno organos. Avka sar oda rakinel o artos 46 spravnono porjadkoha o rezultatos mušinel te ačhel mištones lačhardo le zakoneneca thaj avera pravono predpisenca, mušinel les avri del o organos pre kajso avresavo ačhado, mušinel kajso lačhariben bu'ake te kerel čakikane overindo informacijenca u mušnel te ačhel thaj pherado predirimen, pisimen naležitost'enca.

Avka sar oda rakinel o artos 47 kotoreha 1 o rezultatos mušinel te ačhel pherado virokoha, odvod'ipnaha, soske thaj o sikaviben le odvolañoske thaj poučeñjos - sikh'lavipno khatar o odvolavipen. Avka sar oda rakinel o artos č7 kotoreha 1 palo o spravno porjadkos

⁴³ Kotor 5 thaj 11 parañojibena khatar o Andralutno ministerstvos Slovačiko republikate rachimen čisloha 203-2005/06626 savo hino 30 junostar 2005, vaš o organa thaneskeri samospravnono chul'ajipnaskeri samspravatar pro lačhariben themakere, štatnone simbolenge, ozančinišen le kherenge, thanenge, budovenge samosprvanono organendar thaj lačhriben simbolenge thaneskera, chul'ajipnaskera samospravake.

o rezultatos mušinel te el pherado virokoha, odvod'ejjos, soske thaj sikh'avipen ko odvoľaňjos (rozkladoste). O odvododnejos namušinel te el, kana savore učastňikenge konaňjoske ačhel pro škariben cale buchle rozahoste. O kotoreskere podklada ko rezultatos na ne rakimen ko rezultatos sar priloha.

Le spravno konaňjoha pes achalol artos 1 kotoreha 1 spravno porjadkohoha kale konaňjoske, andre savo oblastate verejnono spravatar rozhodinen o spravnone organa palo o prava, pravenca chraňimen zaujma vaj mušibena, o povinost'a fizickono osobenge, akor kana o osobintono zakonos na parančojinel aver. Spravnono oragnos pes achal'ol artoha 1 kotoreste 2 citimen zakonoha sar tehmutno, štatnono organos, organos thaneskera spravatar, organos zaujmovo samospravatar, fizicko osoba vaj pravňicko osoba oblastate verejnono spravate. Ko spravonono konaňjos pes lačharel butedera osobitnono pavnono predpisi pro egzamplos: o zakonos č. 50/1976 Zb. plo o thaneskero plaňiben thaj ačhavibno-stavebnono porjadkos (o stavebno zakonos) zňeňjoha čirlatune predpisenca, zakonos č. 372/1990 Zb palo o prjestupka, zňeňjoha čirlatune predpisenca, zakonos č. 455/1991 Zb. pal o živnost'ensko podňikiben (živnost'ensko zakonos) zňeňjoha čirlatune predpisenca, zakonos č. 563/2007 Z. z. pal e sprava, chul'ajipen le daňenca (daňovašno porjadkos) thaj palo čeripen thaj phevavipen varesave zakonenge. O artos 2 kotoreha 4 zakonoha č. 184/1999 Z. z. pes lačharel pre savore druha konaňjenge, save pikeren upral uved'imen pravnone predpisi.

5. O avri dine verejnone l'ila – duj čhibakere verzijenca

Avka sar oda rakinel o artos 3 kotoreha 2 pismenoha, betejvoha a) zakonoste palo o themiko, štatno čhib pes leha lačharen, avri den o zakoni, parnačojibena, gveremnetoskere narjad'eňja thaj savore avera všobecnone, buchladere zaveznone pravnone predpisa, thaj ola predpisa avri dine khatar o organa thaneskera samospravatar, o rezultata thaj avera verejnonoe lila; kaleha pes namarel o lačhariben le na slovačiko, cudzikane čhibenge avka sar oda rakinen o osobintone predpisa. Pro bu'akere kotora kale metodikano parančojibnaske pes kale osobinono prepisoha achal'ol o zakonos č. 184/1999 Z. z. andre savo ačhen suladoste le artoha kotoreha 5 akala lila:

- o ul'ipnaskero l'il;
- o solacharipnaskero l'il;
- o l'il palo o meriben;
- o povol'eňja - domuk'l'ipena;
- o opravňeňja;
- o potvrd'eňja;
- o vijadreňja thaj
- o avridiňipena, vihlasinibena
-

gaveste, foroste savo hino lačhardo narjad'enňjoste č. 221/1999 Z. z. pes pro mangavipen, žjadost'aha den avri duj čhibakere vaerzijenca, u oda andro themikero, štatnono čhibate thaj čhibate khtara e cikňi nacijakri. Kana pes ačhel varesavi pochibnost' andre translacija tekstoske andre kajso verejnono l'il, ačhel pro relevantnono o l'il savo hino pisimen, irindo andre themakeri, štatnono čhib.

Savore aver verejnone l'ila pes avri den avka sar oda rakinel o artos 3 kotoreha 2 pismenoha, betejvoha a) zakonoha palo o themiko, štatno čhibaha. E forma savaha pes mangel kajso uradnono formularis, verejnono lila cikňipnaskera nacijakera čhibate, šaj pes kerel vakerd'i, phend'i formaha vaj irimen, pisind'i formaha, šaj džal čak pal e jekhrazošni žjadost'a, thaj pale e žjadost'a ko trvalo avri diňipen konkretnono uradnono formulariske lačhardo cikňipnaskera nacijakeri čhibaha. O verejnono l'ila pes avri den sar jekh dokumentos. Savaha formaha pes

pheravel o tekstos andre themakeri čhib thaj čhibate khatar e nacijakeri cikņipnaskeri ustanovinel o artos 2 thaj 3 parančojbnaha č. 535/2011 Z. z.:

- andro ul'ipnaskero l'il, solacharipnaskero l'il thaj andro l'il palo o meriben pes o tekstos cikņa nacijakera čhibaha pheravel savoro thaj telal late vaj pal leste andre themiko, štatnono čhibaha. O betejva, pismeni hine ajse bare sar o betejva, pismeni irimen themakeri čhibaha;
- andro o povoleņja – domukl'ipena, opravneņja, potvrdeņja, vijadreņja thaj avridiņipena, vihlasiniĭbena pes o tekstos cikņa nacijakera čhibaha pheravel savoro thaj pre bajogašņi, ľavo sera, rig jekh stlpcoste le ľileske u pre čačikaņi sera, rig andre dujto stlpcos. O betejva, pismeni hine ajse bare sar o betejva, pismeni irimen themakeri čhibaha.

O tekstos cikņa nacijakera čhibaha pes pheravel egzatnones, presnones, avke sar hino pisimen, irindo andre themiko čhib Oda sar pes andre cikņiunaskeri nacijakru čhib pisinen, irinen o nava, označibena le gavenge, forovenge, tha oda sar pes použinen o uradnone pečjatka khtar o organa verejnono spravatar pro kala vereknono ľila lačharel buľakere kotorenca o kotor VIII. punktoha 2 thaj 4 kale metodikano usmerneņjoha – džañibnaskereha. O tekstos verejnono ľileste savo hino irimne, pisndo cikņipnaskera nacijakera čhibaha namušinel te ele uradnones overimen translacijaha kale tekstoha savo ačhel pherado ľileste themkeri čhibaha. Thaj kale pripadoste pes oporučinel, rakinel pre god'i te kerel e translantacija odbornono terminologijaha, lavenca khatar o čhibakero slovņikos save hine pherde pro veboskero than le splnomocneņcoske khatar o Slovačiko gavermentos prejkal o nacijakere cikņipnaskere grupi.

6. O avri dine uradnono papira-formulara – duj čhibakere verzijenca

Avka sar oda rakinel o Artos 2 kotoreha 7 zakonoste č. 184/1999 Z. z. o organos verejnono spravate gaveste, savo pes lačharel parančojbnaha, narjad'eņjoha č. 221/1999 Z. z. phenel kaj šaj del le občanenge o uradnone formulari buchlaripnaha leskera posobnoš'aha pro mangavipen thaj duj čhibakeri verzijaha, u oda andro themikeri čhib thaj andre cikņipnaskeri nacijakeri čhib. Thaj andre kada pripadoste šaj ačhel e forma savaha pes mangel kajso uradnono formularis cikņipnaskera nacijakera čhibate, vakerđi, phend'i formaha vaj irimen formaha, šaj džal čak pal e jekhrazošņi žjadsoťa, thaj pale e žjadsoťa ko trvalo avri diņipen konkretnono uradnono formulariske lačhardo cikņipnaskera nacijakeri čhibaha. The kajso uradnono formularos avri del o ustrednono, šeralo organos themakeri spravatar (ko ekzamplos, prikkladoste les kerel thaj distribuinel, bičhavel thaj prejkalo organa thaneskera thenutņi spravake o ministerstvos), o ustrednono, šerutņi thaneskeri spravatar, pheravel leskero obsahos thaj duj čhibakera verzijaha, vzoroĭha. Kana kajso uradnono formularos avri del o ustrednono, šeralo organos verejnono spravatar korkoro, hino zodpovednoņi thaj vašo pheravine leksero obsahoste duj čhibakeri verzijaha. O organos verejnono spravatar pe šaj visarel peskera žjadsoťaha ko odbornono thaj metodikano pomoca, ažutipen, vak sar oda rakinel o artos 7a kotoreha 1 o zakonos č. 184/1999 Z. z. pro gavermentoskero urados Slovačiko republikate.

Avka sar phenel o § 4 andro zorardo lil n. 535/2011 Z. z. pes pro dujčhibakero uradno formularo pes pisinel telal o teksto abo palal o teksto andre štatņi čhib. O literi hin bare abo cikne andre nacijakeri čhib avka sar hin pisinde andre štatņi čhib.

Dujčhibakero uradno formularo šaj te avel pisindo andre nacijakeri čhib, andre štatņi čhib, abo šaj te avel kotor andre nacijakeri čhib u kotor andre štatņi čhib. Dujčhibakero uradno

formulari pisindo jekhe kotoreha andre nacijakero čhib pes lel avka hoj hino dino andre nacijakeri čhib, oda phenel, hoj o organo verejno spravakero pre akaso dino lil del pale o lav the andre nacijakeri čhib avka sar phenel o zakonos n. 184/1999 Z. z.

Art. IX

Kidipen organengero verejno spravakero

Avka sar phenel § 3 part. 1 zakono n. 184/1999 Z. z. kidipen organoskero verejno spravakero andro gav, savi hiñi thod'i andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z. pes šaj kerel te andre nacijakeri čhib, te oleha suhlasinen savore pritomne manuša. Avka sar phenel phend'i podmjenska pes mangel suhlasis na č ale poslandendar u starostostar, no the le aver manušendar so hine pritomne pro kidipen organoskero verejno spravakero. Akaja podmjenska hin zorard'i vaš kidipena nadro gaveskero zastupitel'stvo a'e the vaš kidipena aver organa verejno spravakero andro gav avka sar phenel dino ustanovindo zakonos. Te savore manuša so hine pro kidipen organeskero verejno spravakero suhlasinen te pes chasnalinel nacijakeri čhib, avka šaj pes chasnarinel pro calo kidipen savore manušenca so hine pro kidipen.

Avka sar phenel § 3 part. 2 zakonos n. 184/1999 Z. z. poslancos gaveskero andro gaveskero zastupitel'stvos, savi hiñi andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z. hin čačo te chasnalinel pro kidipen akale oraneskero nacijakeri čhib. O aver manuša so hinepro kidipen pro gaveskero zastupitel'stvo šaj te chasnalinen nacijakeri čhib, te koleha suhlasinen savore pritomne poslanci andral gaveskero zastupitel'stvos u the gaveskero starosta. Traslacija zabespečinel o gav, u oda avka hoj o manuš so kerel but'i andro gav abo le manušeha so kerel but'i sar translatori. Tel o aver manuša so hine pro kidipen pes rozuminen manuša, save hine pro kidipen andral uradno musajipen, maj but gaveskero starostas abo foroskero primatori u šeralo gaveskero kontrolori ⁴⁴.

Art. X

Uradno agenda u gaveskeri kronika

Avka sar phenel § 3 part. 4 zakono n. 184/1999 Z. z. pes šaj uradno agenda lidžel paš štatñi čhib te andre nacijakeri čhib andro gav, savi hiñi thod'i andre zorardo lil n. 221/1999 Z. z. Akada zorardo lil phenel hoj oda šaj te avel zapisnica, uzñeseñje, štatistika, evidencija, bilancija, informacija predal verejnost'a u agenda cirkvakeri u devleskere spoločnost'a so hine dine predal verejnost'a no naš'ti e matrika. Avka sar phenel § 13 part. 4 leter. e) zakonos pal o gaveskero zřjad'eñje le starostas hin zorardo la vandre savore but'a spravakere andro gav, save nane andro zakonos abo gaveskero štatuto dine le gaveskero zastupitel'stvoske, avka te pal koda savi čhib nacijakeri pes chasnalinela andre akala kotora.

Avka sar phenel § 3 part. 3 zakonos n. 184/1999 Z. z. gav, savo hino andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., šaj te lidžel kronika te andre nacijakeri čhib.

Art. XI

O nava andre čhib nacijakero cikñibnaskeri

O nava andre čhib nacijakero cikñibnaskeri lačharel § 4 zakonos n. 184/1999 Z. z. O part. 1 ži 7 akale partoskeri pes andro gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z.:

⁴⁴ Dvovodoskeri sprava (osobitno kotor) ko art. I part 5 zakonos n. 204/2011 Z. z. saveha pes vatinel u dothovel zakonos n. 184/1999 Z. z. pal o čhibengero chasnaliben nacijengere cikñibengero avka sar phenel zakonos n. 318/2009 Z. z. u saveho pes vatinen u dothoven varesave zakona.

1. andro gav pes pašal o nav andre štatni čhib pisinel the o nav gaveskero andre nacijakeri čhib, u oda pro **dromeskere znački save označinen kaj kezdinel u kaj agor gaveskero, khera organoskere verejno spravakere** abo rezultata dine andre nacijakeri čhib, te hin akaso nav dino phendo andre vladakero zorardo lil;
2. **dromeskere znački le gaveskere naveha** andre nacijakeri čhib pes thoven andro gav telal dromeskere znački le gaveskere naveha, savo hin phendo andre štatni čhib. Ministerstvo vnutroskero SR ustanovinel všeobecno musajno čačuno rezultatoha dromeskeri značka pro but'a informativne vaš nava gavengere andre nacijengere čhiba, save avena aver sar hine sar dromeskere znački le gaveskere naveha;
3. nav gaveskero andre čhib nacijakeri pes andro gav šaj chasnalinel te paš no nav ki **železnično staňica, avtobusovo staňica, leťisko u pristavos**. Nav gaveskero andre čhib nacijakeri pes dikhel telal o nav andre štatni čhib le ajse just literenca abo cikneder tipoha literengero;
4. gav šaj pre peskero than šaj označinel o **ulici u aver kherutne geograficke nava** te andre nacijakeri čhib;
5. andre **odborne publikaciji**, andre tlač u aver prostrjedki predal masovo komunikacija u andre uradno keriben le organengero verejno spravakero, te pes andre chasnalinel čhib nacijakeri, pes paše štandardizovane geograficke nava⁴⁵ šaj den the nava geograficko objekten, save hine džide u zauživinde andre nacijakeri čhib, te andre nacijakeri čhib.

Ad 1 – 3

Gav, savo hino andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., hino musajno te del o nav gaveskero the andre nacijengere čhiba pro dromeskere znački save označinen kaj kezdinel u kaj agor le gaveskero, pro rezultata save diňa avri andro spravno keriben andre nacijakeri čhib a pro khera organengere verejno spravakere. Zorardo lil n. 221/1999 Z. z. andro angluno pheňiben sas *zoznamo gaveskero*, andre savo manuša SR l'ikerde ki ungriko, ukrajinsko, rusinsko, romaňi u ñemciko nacijakero cikňiben keren najčineder 20 % le manušendar. Andro 1. januari 2012 chdňa zor o zorardo lil la vladakero SR n. 534/2011 Z. z., saveha pes dothod'a o phendo zorardo lil le *zoznamoha naveškereha gaveskera andre čhiba nacijengere cikňibena*. Andro zoznamo pes phenen musajne tvari gavengere nava andre upral phende čhiba nacijengere cikňibengere. Gavengere nava, andre save o manuša SR pes lidžen ko romano nacijakero cikňiben keren najčineder 20 % le manušendar, hine ajse just sar hine o nava gavengere andre štatni čhib.

Koda kaj pes thoven dromeskere znački save phenen kaj kezdninel u kaj hin agor le gaveskero hin andre kompetencija konkretno spravcoskeri predal pozemno komunikacija. Sar phenel § 3d part. 1 – 3 zakonos n. 135/1961 Zb. pal o pozemno komunikaciji (dromeskero zakoos) andro palune predpisa (dureder ča „dromeskero zakonos“) hine d'jalňici, droma vaš motora u droma I. trijeda u te vaš prejazdne kotora prekal colne thana u gava save vlastňinel o štato, te o osobitno predpiso ⁴⁶ na phenel vareso aver. Droma II. u III. Triedakere the lengere prejazdno thana maškar o gava hine andro vlastňictvo le samospravno krajo, te o osobitno zorardo lin na phenel vareso aver. Pregejle kotora dromengere II. u III. Trjedakere prekal colne thana hine andro štatoskero chulajipen. Kherutne komunikaciji hine andro gaveskero chulajipen.

⁴⁵ Zakonos n. 215/1995 Z. z. pal geodezija u kartografija sar phenen palune predpisa.

⁴⁶ Pro priklado § 2 zakonos Slovačiko narodno radakero n. 138/1991 Zb. pal o chulajipen gavengero sar phenen palune predpisa, zakonos n. 639/2004 Z. z. pal Narodno djalňično jekhetaňiben u pal o vatiben u dothodo zakonos n. 135/1961 Zb. pal o pozemne kominikaciji (dromeskero zakonos) sar phenen palune predpisa andro zakonos n. 747/2004 Z. z.

Sar phenel § 3d part. 5 liter. a) – f) dromeskero zakonos l'ikeren o pozemne komunikaciji u kerem:

- a) te džal pal o d'jalnici, droma vaš motoringere motora u droma sar phenel o zorardo plano d'jalnicengero u droma so hine andro chulajipen šatoskero okrem lengere pregele kotora prekal colne thana u koncesno droma –Narodno d'jalnično jekhetaniben⁴⁷;
- b) te džal pal o droma so hene andro šatoskero chulajipen okrem lengere pregele kotora prekal colne thana – pravničko manuša pre kada učelo kerde le ministerstvo⁴⁸;
- c) te džal pal o droma so hine andro chulajipen andro samospravno kraj, samospravno kraj, abo šaj pravničko manuša leha pre kala učelo kerde abo zriadžinde;
- d) te džal pal o pregele kotora so hine andro chulajipen andro gav, pal o kherutne komunikaciji u učelovo komunikaciji andro gaveskero chulajipen – gav, šaj te pravničko manuša leha pre kada učelo kerde abo zriadžinde;
- e) te džal pal o učelovo droma so hine andro chulajipen šatoskero⁴⁹ – pravničko manuša, savenge cale abo le kotoroha solgalinen;
- f) te džal pal o pregejele kotora prekal colne thana – o dine colne organa pal o dovakeriben le dromeskere spravno organoha u le d'jalnično spravcoha abo dromeha so džal ko hrañično prechodo.

Upreder phende spravci pozemno komunikacijake hine musajne te zabespečinel te kerem pes o musajne bu'a te uvadzinel gavengere nava, save hine andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., pro dromeskere znački save označinen kaj kezdinel o gav u gaveskero agor andre čhib nacijonalno cikñoriben.

Andro gava, save hine andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z. jekhetaneste le § 4 part. 1 zakono n. 184/1999 Z. z. pes paš o **nav gaveskero** andre štatni čhib phenel te **nav gaveskero** andre nacijakeri čhib pro khera organengere verejno spravakere. Te avka sar phenel § 2 part. 6 zakono n. 184/1999 Z. z. **nav organskero verejno spravakere** andro gav, savi hiñi andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., pes paš e štatni čhib te andre čhib nacijakeri. Sar phenel § 7c part. 4 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes zorarel § 2 part. 6 kale zakonoskero na chasñarela, te pes o nav organskero verejno spravakero andre čhib nacijakero cikñoriben hino ajsu just sar o nav andre štatni čhib.

Andro gava, save hine andre zorardo lil n. 221/1999 Z. z. avka sar phenel § 4 part. 1 zakono n. 184/1999 Z. z. pes paš e o nav gaveskero andre štatni čhib pes phenel te o nav andre čhib nacijakero cikñiben pro rezultata save hine dine andre čhib nacijakeri⁵⁰.

Avka sar phenel zakono n. 184/1999 Z. z. pes šaj o gaveskero na vandre nacijakeri čhib andro gav šaj te označinel te železnično stanica, avtobusovo stañica, le'isko u pristavos. Sar phenel § 7c part. 4 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes ustanovinel § 4 part. 1 ži 3 akale zakonoha na chasnalnela, te o nav gaveskero andre nacijakeri čhib hino ajsu just sar o nav andre štatni čhib.

Ad 4

Avka sar phenel § 2b part. 1 – 5 zakono n. 369/1990 Zb. pal o gaveskero zriadž'eñje sar phene o palune predpisa (dureder ča „zakonos pal o gaveskero zriadž'eñje“):

1. gav phenel u vatinel zorarde lileha ulicakere nava a aver verejno thana;

⁴⁷ Zakonos n. 639/2004 Z. z. pal o Narodno djalnično jekhetaniben u pal o vatiben u dothoviben zakonoskero n. 135/1961 Zb. pal o pozemne komunikaciji (dromeskero zakonos) avka sar phenen palune predpisa.

⁴⁸ § 22 zakono Narodno radakero Slovačiko republikakero n. 303/1995 Z. z. pal o rospočtovo keribena.

⁴⁹ Pro priklado § 6 zakono n. 111/1990 Zb. pal o štatno podñiko sar phenel zakono Narodno radakero Slovačiko republikakero n. 304/1995 Z. z.

⁵⁰ Cikne informaciji pal oda sar pes den o rezultata andro spravno keribena andre čhib nacijakeri dikh o art. VIII punkto 4 akada metodikano lil.

2. andro gav, kaj hin buteder ulici abo aver verejno thana, hin sako jekh ulica abo aver verejno than peskero nav;
3. nava le ulicengere u aver verejno thanengere pes den avka hoj dikhel pes pre gaveskeri historija, pro bare manuša so imar na dživen, pro but'a u avka. Našt'i te aven o nava pal o manuša so dživen, duge nava, duplicitne, rušte mravne, devlikane abo nacijakero jikeriben, čibakere na lače u nava save na džan ki historija gaveskeri;
4. nava ulicengere u aver verejno thanengere andre čhib nacijakero cikñibnaskeri andro gava, save hine thode andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., phenel o zakonos n. 184/1999 Z. z.;
5. nava ulicengere u aver verejno thanengere o gav zabespečinel peskere nakladenca.

Sar phenel § 4 part. 4 zakono n. 184/1999 Z. z. gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., šaj pro peskero than te del nav le ulicenge u aver verejno thanenge khherutne geograficke nava (pro priklad nava kherutne kherenge, historicke khera, paña, parki, veša u avka) te andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri. Čačutne predpisi keren razñica maškar *nav ulicakero*, savo hinoto andre štatñi čhib u pre savo pes l'ikeren o kotora khatar o zakonos pal o gaveskero zřjad'eñje u pal *nav ulicakero andre čhib nacijakero cikñibnaskeri*, pal save phenel zakonos n. 184/1999 Z. z.

Nava le ulicengere cikne kotorenca lačharel o lil n. 31/2003 Z. z. Ministersto vnutro SR, savaha pes ustanovinen cikñibena pal o nava le ulicengere u aver verejno thana u pal oda sar ginen pes o khera (avridiñi sar phenel o § 27a part. 1 zakonos pal o gaveskero zřjad'eñje sar phenel zakonos n. 453/2001 Z. z.). Oda sar pes uvadzinen o nava le ulicengere u aver thaneskere geograficke nava andre čhib nacijakeri cikñoribnaskeri phenel § 3 part. 3 sar phenel akada lil, pal savo pes o nava ulicengere andre čhib nacijakere cikñibena phenen pri jekh orjentačno tablica telal o nav andre štatñi čhib; ada hin zor te pro nava ulicengere aver orjentačno udajenca andre čhib nacijakere cikñibnaskeri. Pal o nav gaveskero abo aver geograficko nav andre čhib nacijakero cikñiben kerel rezultato o gav. Rezultato pal kaja but'i nane eksciplitne phende ando § 11 part. 4 zakono pal o gaveskero zřjad'eñje, savo avri del bare thana, pal save kerel rezultato o gaveskero zastupitel'stvo. Gaveskero zastupitel'stvo šaj kerel rezultato andre kaja but'i sar phenel o štatuto.

Ad 5

Pal koda sar pes chasnalinen o nava le geograficko objekten, save hine džide u zauživinde andre čhib nacijakeri cikñibnaskere, pes šaj uvadzinen andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri, zakonos n. 184/1999 Z. z. odkazinel pro § 18 zakonos pal e geodezija u kartografija. Akala ustanoninde kotora akale zakonskere hine andro parto IV. arto 22 andre akada metodikano lil, savo pes zaoberinel le štandardizovane geograficke navenca.

Kotora zakonskere n. 184/1999 Z. z., save lačharen ada than, hin andre odkazos pro zakonos pal geodezija u kartografija andro kotor, savo obsahinel akada kotor odkazinel pro zakonos n. 184/1999 Z. z. Džal avri andral o ustanoveñja andral akala zakoni hin zřejmo, hoj than pal štandardizovane geograficke nava lačharel zakonos pal geodezija u kartografija u than pal nava le geograficke objekti, save hine džide u zauživinde andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri, lačharel o zakonos n. 184/1999 Z. z.

Šaj pes phenen the nava le geograficko objektengere, save hine džide u zauživinde andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri, sar lidžel § 4 part. 5 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes phandel pre akala špecificke thana: odborne publikaciji, e tlač, aver prostriedki ki masovo komunikacija u uradno keriben organengero verejno spravakero.

Andre akaja suvislost' kempel te phenel, hoj pal o § 13 part. 2 lite. a) – c) školakero zakonos jekhetaneste le čačipnaha čhavorengereha u le žjaken so patrinen ko nacijakere cikñibina u etnicko grupi pro sikhlariben andre dajakeri čhib so hin ustanovindo andro § 12 part. 3

akada zakonos pes andro učebnici, u te andre učebne teksti u bu'akere zošiti so hine avridine andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri phenen geograficke nava akase sposoboħa:

- a) geograficke nava, save hine džide u hine zauživinde andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri, pes uvadzinen dujčhibakero, u oda anglal andre čhib prislušno nacijakeri cikñibnaskeri u pandik andre zatvorka abo palal lomka andre štatni čhib, u oda ase sposoboħa, savo sas použivindo andro učebnici save sas schvalinde andro berša 2002 ži 2006;
- b) kartograficke djela pes uvadzinen andre štatni čhib;
- c) pro agor la učebnicake pes phenel jekhetano kotor geograficko navenca andre forma sar slovniko andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri u the andri štatni čhib.

Art. XII

Informácii pal bajipen pal o dživipen, sast'ipen, bespečnost' abo chulajipen andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri

Avka sar phenel angutni sentencija § 4 part. 6 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes andro gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z. pes phenen informaciji save džan pal o bajipen pal o dživipen, sast'ipen, bespečnost' abo chulajipen le manušengero SR pro thana so hine pristupne vaš o manuša paš e štatni čhib the andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri. Akada zakoniskero musajipen džal pro sako subjekto, savore pravnicko manuša u fizicko manuša avka sar phenel akada ustanoveñje pes le thanenca predal verejnost' acha'on savore verejno thana andro katastro gavengero save hine andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., u oda pro priklado: ulica, namešt'je, khera organengere verejno spravakere, skl'epi, reštavraciji, športovo ihrisko, parki, u te verejno thana andre akstravilano akase gaveske.

Sar phenel § 8 part. 6 zakono pal e štatni čhib pes phenen savore napisa, reklami u oznami dine pro informaciji predal verejnost', andre skl'epi, pro športoviski, andre reštavračne khera, pre ulici, pro droma u upral lende, pro letisko, avtobusove stañici u železnične stañici, andre motora verejno dopravakere andre štatni čhib. Pro napisi u oznami so hine dine predal informaciji la verejnost'akere andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri u andre štatni čhib andro gava, save hine thode andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z. u andre reklama pes sar džana čhiba jekh pal aver na určinel. Save bare, fešto u tipo le literengero predal informaciji save bajinej pal o dživipen, sast'ipen, bespečnost' abo chulajipen le manušengero SR andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri nane separativne čačutne predpisenca lačhard'i.

Te o vzoro informacijakero savi džal pal o bajipen pal dživipen, sast'ipen, bespečnost' abo chulajipen manušengero SR kerel o ustredno organo štatno spravakero, akada kerel the o ekvivalento andre čhiba nacijakere cikñibnaskere. Te akada vzoro akase informacijakero ustanovindo zakonoha abo podzakonoskera čačutna normaha, akada jel te obsahinel the o ekvivalenti andre jekhutne čhiba andre čhiba nacijakere cikñibnaskere.

Te akaso vzoro informacijakero zabespečinel o verejno organo spravakero korkoro, hin les bajipen te vaš prikerde ekvivalenti andre čhiba nacijakere cikñibnaskere. Organo verejno spravakero pes andre kada phandlipen šaj bond'arel le mangipnaha vaš odborno u metodikano šegitiben sar phenel § 7 u part. 1 zakonos n. 184/1999 Z. z. pro urado vladakero.

Art. XIII

Urepisinde u hiri vaš koda te den pes informaciji verejnost'ake andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri

Avka sar phenel dujt'i sentencija § 4 part. 6 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes savore uprepisinde u hiri dine vaš koda te pes informinen o manuša, maj andre skl'epi pro športoviski, andro

reštavračne khera, pro ulici, pro droma upral lende, pro let'isko, avtobusovo stañica u železnično stañici, šaj te den te andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri. Pre akada kotor akale zakonoskero pes na chudel obmedzind'i thaneskeri posobnost' pro gava, save hine andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z. Pro phende uprepisinde u hiri pes pal pale dikhel § 8 part. 6 zakono pal štatñi čhib, savo teksto hin phendo ando art. XII. The avka hin, hoj baripen, fešto u tipo le literengero pro uprepisinde u hiri save hine určinde pro informaciji predal manuša andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri nane ñisar čačutne predpisenca lačhard'i. Pal agorutñi sentencija akale lileske pro uprepisinde u hiri so hine predal informaciji le manušenge andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri u andre štatñi čhib andro gava, kaj pes andro uradno kontakto chasnalinel čhib nacijakeri cikñibnaskeri sar phenel zakonos n. 184/1999 Z. z. u andre reklama pes sar džan o čhiba pal peste na určinen. Kalestar džal, hoj andro gava, save hine andro zorardo lil vladakero n. 221/1999 Z. z., šaj te avel teksto andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri pro angutno than.

Sar phenel § 8 part. 7 zakonos pal e štatñi čhib musajipen zorardo andro part 6 akale paragrafskero pes na lidžal ko bizniseskero nav, bajipnaskeri znamka, inštitucijakero nav pisindo abo thodo andre registra abo zoznamoskere lila avka sar phenen zakona platne andre SR abo ando aver člensko štato Evropakeri unija abo ando kontraktoskero štato Dovakeriben pal o Evropsko chulajipnaskero than. Musajipen pes na lidžel pro chasnaliben naveskero u prjezviskos, save hine jekhetane andro uprepisindo, reklama u hiro so hino určindo pre koda te informinel pes manuša, u pre varesave lava so hine zauživinde andre cudzi čhib, save pes sokašiha hasnalinen jekhetaneste la bizniseskera značkaha andro teksto andre reklama, hine prindžarde buth manušenge u hine andrethode andre reklama.

Art. XIV

Uprepisinde pro pomñika, pametñika u pametne tablici andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri

Avka sar phenel § 4 part. 7 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes o uprepisinde pro pametñika, pomñika u pametno tablici šaj paše e štatñi čhib phenen the andre nacijakeri cikñibnaskeri čhib. Vaš pametñiko u pomñiko pes na lel nahrobno bar, nahrobñi deska añi nahrobñi tablica. Akada kotor odkazinel pro zakonos pal e štatñi čhib, savi andro § 5 part. 8 lačharel, hoj uprepisinde pro pametñika, pomñika u pametne tablici pes uvadzinen andre štatñi čhib. Te hin andre lende teksto andre aver čhiba, averčhibakere teksti džan pal o teksto andre štatñi čhib u musaj te aven obsahovo ajse just sar o teksto andre štatñi čhib. Averčhibakero teksto pes uvadzinel ajse just abo cikneder literenca sar o teksto andre štatñi čhib. Ačhavibnaskero manuš šaj te mangel o Ministerstvo kulturakero SR te del zorardo rezultato či hin jekhetaneste o uprepisindo pro pametñiko, pomñiko pre pametno tablica le zakonoha pal e štatñi čhib. Akada kotor pes na lidžel pro historicke uprepisinde pro pametñika, pomñika u pametne tablici, save džan telal bajipen avka sar phenel o osobitno predpisis⁵¹. Pro pametñika, pomñika u pametne tablici le tekstoha uprepisindoha andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri u te andre štatñi čhib andro gava, savi hine andrethode andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., pes koda sar džana o teksti pal peste na diriginel.

Art. XV

Bazutne zorarde čačutne predpisa andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri

Avka sar phenel angutñi sentencija § 4 part. 8 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes andro gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., organo verejno spravakero andre peskeri

⁵¹ Zakonos n. 49/2002 Z. z. pal o bajipen pamijatkovno fondo sar phenel zakonos n. 479/2005 Z. z.

agenda zabespečinel pro mangipen pal o bazutne zorarde čačutne predpisa paše štatni čhib the andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri. Akada kotor odkazinel pro zakonos pal štatni čhib, savo andro § 3 part. 2 litera. a) ustanovinel, hoj andre štatni čhib pes avriden zakona, zorarde lila vladakere u aver bazutne zorarde čačutne predpisa te o predpisa organongere thaneskera samospravakere, rezultata u aver verejno lila; aleha nane chudlo chasnaliben čhibengero nacijakero cikñibnaskero u chasnaliben cudze čhibengero avka sar phenel zakonos n. 184/1999 Z. z. u školsko zakonos.

Forma savaha pes mangel o informaciji pal bazutne zorarde predpisa andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri šaj te avel mujeha abo pisind'i. Avka just oda so phenen pale pro akaso mangipen šaj te avel mujeha abo pisind'i pal koda savi hin konkretno mangipen le manuškero SR. Informacija šaj te avel sar den korkoro teksto bazutno zorardo čačutno predpiso abo visvetleñje kamlo postupo avka sar phenel bazutno čačutno predpisos.

Avka sar phenel dujt'i sentencija § 4 part. 8 zakonos n. 184/1999 Z. z. gav, savo hino andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., šaj avridavkerel bazutne zorarde lila andre peskeri kompetencija paše štatni čhib the andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri; andre akaso pripado kerel rezultato oda sar hin pisindo andre štatni čhib.

Art. XVI

Thaneskero referendum pal vatindo nav gaveskero

Avka sar phenel o § 4a part. 1 u 2 zakonos n. 184/1999 Z. z. šaj o gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., formaha kana hlasovinen gaveskere manuša te kerel rezultato pal o vatiben naveskero vaš ga vandre čhib nacijakeri cikñibnaskeri savo hino thodo andro zorardo lil vladakero SR. Pro thaneskero referendum pal o vatiben o nav gaveskero pes lidžel sar phenel § 11a part. 1 liter. d) zakonos pal o gaveskero zrad'eñje, pal savo o gaveskero zastupitel'stvos vihlasinel referendo, te džal pal o vatišago predal nav le gaveskero. Detajli pal o thaneskero referendo u pal vatiben o gaveskero nav dikh art. IV part 19 u 20 andre akada metodikano lil.

Art. XVII

Hasna pre čhib nacijakeri cikñibnaskeri anglal sudi u ande aver thana

Sar phenel § 5 part. 1 zakono n. 184/1999 Z. z. čačipen te hasnalinel čhib nacijakeri cikñinaskeri andro keriben anglal sudi u anglal aver thana likerem o osobitne zakoni. Akada kotor odkazinel pre akala osobitno zakona phenel pro prikklad Ramcovo dovakeriben pro bajipen nacijengere cikñibena (hiro Ministerstvo averthemeskere bu'a SR n. 160/1998 Z. z.), Evropski charta regijonalno abo cikñibnaskere čhiba (hiro Ministerstvo averthemeskere bu'a SR n. 588/2001 Z. z.), § 18 Manušengero sudno porjadkos⁵², § 2 Trestno porjadkos, § 5 part. 1 lit. e) zakonos n. 308/1991 Zb. pal e sloboda devlikano pa'e ben u ačhiben la cirkvakero u devlikane jekhetanibena, § 23 zakonos n. 38/1993 Z. z. pal e organizacija Ustavne sudoskeri SR, pal o keriben anglal leste u pal zor lengere sudcenge, § 2 part. 1 zakonos n. 300/1993 Z. z. pal o nav u paluno nav sar phenel zakonos n. 13/2006 Z. z., § 16 u § 19 part. 3 u 4 zakonos n. 154/1994 Z. z. pal o matriki avka sar phenen o palune predpisi, § 2 part. 8 zakono n. 212/1997 Z. z. pal o musahne avriñumunde perijodicke publikaciji, na perijodicke publikaciji u buch'aripen avdijovizualne d'jela, § 6 part. 5 zakonos n. 211/2000 Z. z. pal o slobodno dochudñipen ko informaciji u pal vatindo dothoviben varesave zakona (zakonos pal e sloboda hirengeri), § 5 part. 1 lit. g) zakonos n. 532/2010 Z. z. pal o Rozhlasis televiza Slovačikoskeri u pal vatiben u dothoviben varesave zakonenca.

⁵² Zakonos n. 99/1963 Zb. Manušengero sudno porjadko sas zrušindo zakonoha n. 160/2015 Z. z. Civilno sporovo porjadkos.

Akanakes chasnaliben e čhib nacijakeri cikñibnaskeri anglal o sudi hin musajno te phenel, hoj zakonos n. 99/1963 Zb. Manušengero sudno porjadjkos sas zrušindo le zakoneha n. 160/2015 Z. z. Civilno sporovo porjadjkos. Nevo civilno sporovo porjadjkos andro § 155 part. 1 u 2 ustanovinel, hoj sakones hin čačipen te kerel anglal sudos andre dajakeri čhib abo andre čhib, savi acha'ol. Sudos hino musajno le serenge te zablespečinel ajse just but'a teš aj peske len peskero čačipen. Le dikhibnaha pre povaha u pro keril o but'a lel o sudos le tlmočnikos. So pes chal koleha, hoj e sera kerel andre dajakeri čhib abo čhib, savake acha'ol, del o štatos.

Art. XVIII

Than angleškolakero bajipen, bazutne školi, maškarutne školi u kultura

Avka sar phenen le § 5 part. 2 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes o kotor 2 part. 1⁵³ na phandel pro than angleškolakero bajipen, bazutne školi, maškarutne školi u kultura. Chasnaliben čhibakeri nacijakeri čhibakeri andre osobitne zakona. Akada kotor odkazinel pro akala osobitno zakona phenel pro priklad zakonos n. 596/2003 Z. z. pal štatni sprava andro školstvo u školsko samosprava u pal vatiben u dothoviben varesave zakonenca sar phenen o palune predpisa u školsko zakonos.

Art. XIX

Sast'ipnaskero u socijalno kotor

Avka sar phenel § 5 part. 3 zakonos n. 184/1999 Z. z. manuš SR, savo hino manuš so džal ki nacijakero cikñiben, šaj paš e komunikacija le personaloha andro sast'ipnaskere khera u khe socijalno službengere abo khera socijalnočačipnaskero bajipen pal o čhave u socijalno kuratela andro gav, savi pes arakhel andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., chasnalinel čhib nacijakeri cikñibnaskeri. Sast'ipnaskere khera abo zarjad'eñja socijalno službi abo khera socijalnočačipnaskero bajipen pal o čhavore u socijalno kuratela avka sar phenel anglu'i sentencija tromavel chasnaliben čhibake nacijanalni cikñibnaskeri avka sar phenel kada zakonos u osobitno zakona, te oda but'a určinde khereske troman.

Chasnaliben čhibengero andro kotor so del sast'ipnaskero u socijalno bajipen lačharel the § 8 part. 4 zakonos pal štatni čhib, andre savo pes phenel, hoj agenda andro sast'ipnaskere khera u khera socijalno službenca pes lidžel andre štatni čhib. Komunikacija personaliskeri akale kherenge le pacjentenca abo kljentenca pes lidžal pro pravidlo andre štatni čhib; te džal pal o pacjento abo alebo klienta, saveske dajakeri čhib hin aver sar štatni čhib, komunikacija pes šaj lidžal andre čhib, andre savi pes šaj le pacjentoaha abo kljentoaha te dovakerel. Manuša kathar personalo nane musajne te džanel cudzi čhib aňi čhib nacijakeri cikñibnaskeri. Pacjento abo kljento, savo le manušeha so pes chudel ko nacijakero cikñiben, šaj andre kala khera andro gava, save hine thode andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., chasnalinel andre komunikacija le personaloha peskeri dajakeri čhib.

Kana hin informačno suhlasos anglal koda sar pes kerel sterilizacija le manušeske sar phenel § 40 part. 6 lite. a) u b) zakonos n. 576/2004 Z. z. pal sast'ibnaskero bajipen, keribena save chuden sast'ibnaskero bajipen u pal vatiben u dothoviben varesave zakona Ministerstvo sast'ipnaskero SR ustanovinel bazutne zorarde čačutne predpisa detajli vaš sikhavipen, savo džal anglal o informovindo suhlasos anglal koda sar pes kerel sterilizacija manušeske u vzori informovindo suhlasiskere andre štatni čhib u čhiba andre nacijakere cikñibenca. Avka kaleha o Ministerstvo sast'ipnaskero SR zorarel kathar 1. aprilo 2014 vihlaška n. 56/2014 Z. z., savaha pes ustanovinen cikñipena pal o sik'aripen, savo džal anglal o informovindo suhlasis anglal koda sar kerel pes sterilizacija manušenske u vzori informovindo suhlasiske anglal

⁵³ Te pes o manuša SR, save hine manuša so pes chuden ko nacijakero cikñiben u hin len trvalo bešipen andro dino gav, keren pal duj pal peste abo dureder rachiben le manušengero andro gav nekčineder 15 % manuša, hin len čačipen andre kada gav te chasnalinel andre uradno kontakto čhib nacijakeri cikñibnaskeri.

koda sar kerel pes sterilizacija le manuŝeske andre ŝtatni ĉhib u andre ĉhiba nacijakere cikŝibnaskere.

Art. XX

Hiri le manuŝenke andre ĉhib nacijakeri cikŝibnaskeri

Than hirengero predal manuŝa andre ĉhib nacijakeri cikŝibnaskeri detajlenca laĉharel § 5a zakonos n. 184/1999 Z. z., u oda akaleha:

- ***thaneskero rozhlasis abo aver technicko kotora:***

Avka sar phenel § 5a part. 1 zakonos n. 184/1999 Z. z. hiri dine pro informaciji le manuŝenge le thaneskere predal thaneskero rozhlasis abo predal aver technicko kotora pes andro gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., ŝaj den avri paŝal ŝtatni ĉhib the andre ĉhib nacijakeri cikŝibnaskeri. Avka sar phenel § 5 part. 4 zakonos pal ŝtatni ĉhib akala hiri ŝaj te del avri the andre aver ĉhib pal koda sar pes de navri andre ŝtatni ĉhib. Ada phenel, hoj akada hiro pes del avri furt maj anglal ŝtatni ĉhib u pal'is ŝaj pes te del avri the andre ĉhib nacijakeri cikŝibnaskeri;

- ***kana den pes avri bare hiri thode pre uradno tablica, vebovo than u andre avridavkerd'i perijodicko tlaĉ gaveskeri:***

sar phenel § 5a part. 2 zakonos n. 184/1999 Z. z. gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., del avri bare hiri thode pre uradno tablica gaveskeri, pro vebovo than gaveskero u andre avridiŝi perijodicko tlaĉ⁵⁴, paŝ ŝtatni ĉhib the andre ĉhib nacijakeri cikŝibnaskeri, u oda:

- a) hiri pal o kidipen u ĉaĉipnaskeri zor le organongeri samospravakeri gaveskeri;
- b) predikhle ĉaĉutne predpisa, direkciji, inŝtrukciji, vikladovo rezultata, pal save o gav kerel u kerel rezultata abo save laĉharen o ĉaĉipen u musajipena le fizicko manuŝenge so hine phandle le gaveha;
- c) than, ideo u sposobo, saveha ŝaj te lel o hiri u hiri pal koda, kaj ŝaj t eden o fizicke manuŝa abo pravnicko manuŝa mangipen, navrho, podneto, s'raŝnost'a abo aver podaŝje;
- d) postupo, savo musaj o gav te dochudel kana kerel savore mangipena, navrhi u aver podine, te prisluŝne lehoti, save pes musaj te chuden;
- e) sadzobŝniko spravno poŝibena⁵⁵, save o gav lel avri vaŝ o bu'a u keribena spravno organa, u sadzobŝniko poŝibena vaŝ koda te den pes o informaciji;
- f) informaciji pal o chulajipen le verejno prostrjedki u nakladi le chulajipnaha gaveskereha;

- ***prileŝitostno tlaĉovini andre ĉhib nacijakeri cikŝibnaskeri dine vaŝ manuŝa:***

sar phenel § 5a part. 3 zakonos n. 184/1999 Z. z. prileŝitostno tlaĉovini urĉinde vaŝ manuŝa pro kulturne uĉeli, kataloga galerii, muzei, kniŝnice, programi kioskere, teatra, koncerti u aver kulturno keribena pes andro gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., ŝaj den navri andre ĉhib nacijakeri cikŝibnaskeri, ta bazalne informaciji musaj te aven phende te andre ŝtatni ĉhib. Sar phenel akada kotor le bazalno informacijenca achal'on informaciji pal o nav kidipnaskero, pal o ideo u than kaj kerela pes o kidipen u bazalno informaciji pal o kidipen. Akala informaciji musaj te aven the andre ŝtatni ĉhib, u na diriginel pes, savo baro musaj te avel o teksto andre ŝtatni ĉhib u save te aven bare literi ande ŝtatni ĉhib abo andre ĉhib nacijakeri cikŝibnaskeri.

⁵⁴ § 2 part. 1 zakonos n. 167/2008 Z. z. pal perijodicko tlaĉ u agenturno hiri u pal vatiben u dothoviben varesave zakonenca (tlaĉovo zakonos).

⁵⁵ Zakonos Narodno radakero Slovaĉiko republikakero n. 145/1995 Z. z. pal o spravno poŝibena sar phenen o palune predpisi.

Art. XXI

Te buch'arel u te lel informaciji predal televizno u rozhlasovo produkcija andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri

Jekhetaneste le § 5b zakonos n. 184/1999 Z. z. manuša SR, save hine manuša so pes chuden ki nacijakero cikñiben, hin len čačipen te buch'arel u te lel informaciji andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri predal Rozhლის u televiza Slovačikakeri. Regijonalne u lokalne produkciji televizakeri programovo služba abo rozhlasovo programovo služba andro čhiba nacijakere cikñibnaskere pes kerel pal koda sar phenen lačharde osobitno zakona⁵⁶.

Bare keribena Rozhლისkere u televizakere Slovačiko andro than visjelaco andre čhiba nacijengere cikñibnaskere sar phenel § 5 part. 1 lit. b) u g) zakonos n. 532/2010 Z. z. pal o Rozhლის u televiza Slovačikoskeri u pal vatiben u dothoviben varesave zakonenca hine:

- visjelañje najčineder štar rozhlasovo programovo službi, savendar hin jekh diñi vaš visjelañje obsahovo u regijonalno pherde programi andre čhiba nacijakere cikñibnaskere u etnicko grupenge save dživen pro than SR; te Rozhლის u televiza Slovačika visjelinel buteder sar štar rozhlasove programove službi, maj štar lendar pes keren calothaneskero visjelañjeha u te pes visjelinen ča štar rozhlasovo programovo službi, maj trin lendar pes keren calothaneskere visjelañja;
- visjelañje obsahovo u regijonalno vivažinde programi andre čhiba nacijakere cikñibnaskere u etnicko grupakere save dživen pro than SR andro časoskero rozsaho ajsa sar kempel ko nacijakero u etnicko jekhetañiben manušengero SR; pre koda te kerel pes viroba u visjelañje programengero vaš nacijakere cikñibena u etnicko grupi kerel o Rozhლის u televiza Slovačikoskeri korkore organizačno kotora Slovačiko rozhლისkere u Slovačiko televizakere.

Art. XXII

Te kerel o thana pro chasnaliben čhibake nacijakero cikñibnaskero

Jekhetaneste le § 7 part. 1 zakonos n. 184/1999 Z. z. organo verejno spravakero u leskere bu'akere manuša hine musajne te chasnalinel andro uradno kontakto štatñi čhib u avka sar phenel akada zakonos u osobitne zakona chasnalinen the čhib nacijakeri cikñibnaskeri. Organo verejno spravakero u leskere bu'akere manuša nane musajne te džanel čhib nacijakeri cikñibnaskeri.

Andre kada konteksto kempel te phenel, hoj avka sar § 38 part. 1 lit. e) zakonos n. 55/2017 Z. z. pal e štatñi služba u pal vatinde u dothode varesave zakona (dureder ča „zakonos pal štatñi služba“) maškar musajne kotora teš aj len andre štatñi služba džal te oda či džanen štatñi čhib. Kotor § 38 part. 2 lit. b) u c) citovindo zakono diriginel, hoj dureder musajne kotora pre koda teš šaj te len manušes andre štatno služba hino the oda te džanel cudzi čhib, te akada musajipen pre koda teš aj kerel štatñi služba phenel o služobno urados, resp. te lačharel dureder mangipena save pes ustanovinen osobitno predpisoha abo dine služobno urado musajno pro pa'ivalo pre koda te kerel pes štatno služba avka sar phenel o štatnobu'akero than. Sar phenel § 4 part. 2, vihlaška uradoskeri vladakeri n. 126/2017 Z. z., savaha pes ustanovinen cikñibena pal o sikh'ibine le štatno bu'akere manušen, savo pes chudel ko druhi kompetenčno sikh'iben, hin čhibakero kompetenčno sikh'ibena zamerinde pre koda te chuden pes u lačharen učibena vaš džan'ipena a) štatñi čhib u b) cudzi čhib vaš grupa štatne bu'arde,

⁵⁶ Například zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o digitálnom vysielaní) v znení neskorších predpisov.

savestar džanl'ipen cudzi čhib džal avri le opisostar štatnobu'ardo than abo *čhib nacijakeri cikñibnaskeri vaš grupa štatno bu'arde so keren štatni služba andro gavava save hine thode andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z.*

Avka sar phenel part. 2 kale paragrafoskero organo verejno spravakero andro gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., hino musajno te kerel podmjenki pre koda te chasnalinel pes čhib nacijakeri cikñibnaskeri sar phenel akada zakonos u osobitne zakona. Akada kotor hino phandlo le aver kotorenca akale zakonoha, maj la trint'a sentencijaha andro kotor § 2 part. 3, phenel hoj organo verejno spravakero kerela than pre koda te l'ikerel pes čačipen avka sar phenel angutni sentencija kale kotoreske adekvatno sposoboha, paš koda peske šaj te diriginel časovo than pre koda te vibavinen pes o bu'a andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri.

Koda te len pes bu'ate o odborne manuša save džanen nacijakeri cikñibnaskeri čhib nane ča jekh rig pre koda te zabespečinel pes chasnaliben čhibekeri cikñibnaskeri andre komunikacija le prislušno organiskero verejno spravakero. Kana o organo verejno spravakero le objektivno dvovodendar našti te len bu'ate odborno bu'arnen save džanen prislušni čhib nacijakeri cikñibnaskeri, organo verejno spravakero zabespečinel oda teš aj pes chasnalinel čhib nacijakeri cikñibnaskeri aver sposoboha. Baripen le bu'arne hin džanl'ipen čhibekeri nacijakeri cikñibnaskeri. Churdes dikh kotor VIII. punkto 2 akada metodikano lil.

Jekhetaneste le § 1 part. 2 zakonos n. 184/1999 Z. z., te komunikacija džal andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri bu'arne manuša andro organo verejno spravakere hine te chasnalinen paš koda sar vakeren le manušenca SR save pes chuden ki nacijakero cikñiben kodifikovaňi abo štandardizovaňi podoba prislušni čhibekeri nacijakeri cikñibnaskeri⁵⁷. Pa škoda sar pes chasnalinel odborno terminologija andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri pes odporučinel te džal andral o terminologicko alavara, save hine thode pro vebovo than splnomocnencokero vladakero SR vaš nacijakere cikñibena⁵⁸.

Art. XXIII

Chasnalinel čhib nacijakeri cikñibnaskeri andro služobno kontakto andre gaveskeri policija

Jekhetaneste le § 7 part. 3 zakonos n. 184/1999 Z. z. gav, savo hino thodo andre zorardo lil n. 221/1999 Z. z., pes andre gaveskeri policija šaj andre služobno kontakto chasnalinel okrem štatni čhib the čhib nacijakeri cikñibnaskeri, te koleha o pritomne suhlasinen. Detajli pal služobno kontakto dikh art. IV punkto 25 akada metodikano lil.

Art. XXIV

Chasnalinel čhib nacijakeri cikñibnaskeri andre komunikacija le ozbrojinde zorenca SR, ozbrojinde bespečnostne zborenca, aver ozbrojinde zborenca, Hasičskoha u zachrano zboroha u gaveskeraha policijaha

Jekhetaneste le § 7 part. 4 zakonos n. 184/1999 Z. z. te pes o prislušnika ozbrojinde zorakere SR, ozbrojinde bespečnostne zbori, aver ozbrojinde zbori, Hasičsko u zachrano zboro u gaveskeri policija džanen čhib nacijakeri cikñibnaskeri, andro gav, savo hino thodo andro zorardo lil n. 221/1999 Z. z., šaj chasnalinen čhib nacijakeri cikñibnaskeri paš e komunikacija le manušenca SR, save džan ko nacijakero cikñiben. Detajli pal ozbrojinde zora SR, ozbrojinde bespečnostne zbori, aver ozbrojinde zbori, Hasičske u zachrane zbori u gaveskeri policija dikh art. IV punkto 25 akada metodikano lil.

⁵⁷ Detajli ko lava kodifikind'i u štandardizovind'i čhib dikh art. IV punkto 4 u 5 akada metodikano lil.

⁵⁸ <http://www.narodnostnemensiny.gov.sk/odborne-terminologicke-slovniky-v-jazykoch-narodnostnych-mensin/>

Art. XXV

Keriben Uradoskero vladakero SR andro than kaj chasnalinen pes čhiba nacijakere cikñibnaskere

Keriben uradoskeri vladakeri ⁵⁹ andro than kaj chasnalinen pes čhiba nacijakere cikñibnaskere hiñi lačhard'i § 7a zakonos n. 184/1999 Z. z. Jekhetaneste le part. 1 akada paragrafo urado vladakero del odborno u metodikano šegitiben le organenge verejno spravakerenge u organizačno zloškenge bespečnostno u zachrano zborenge paš koda sar l'ikeren akada zakonos. Urado vladakero sar phenel part. 2 akada paragrafo del la vladake SR jekhvar andro duj berš sprava pal koda sar pes chasnalinen o čhiba nacijakere cikñibnaskere pro than SR. Ki sprava angla koda sar la den phenel stanoviskos Rada vladakeri vaš manušikane čačipena, nacijakere cikñibena u l'inguñi rovnost'⁶⁰. Pre koda te kerel pes sprava hin sar phenel part. 3 akada paragrafo urado vladakero šaj mangel le organendar verejno spravatar informaciji u pisinde podkladi pal koda sar pes chasnalinel nacijakeri čhib andro than lengero keribnaskero. Sprava pal koda sar pes chasnalinel čhib nacijengeri cikñibengeri pro than SR vaš berš, u te vaš kotor berša 2013 – 2014 u 2015 – 2016 hiñi andre slovačiko u anglikañi čhib diñi pro vebovo sidlos: <http://www.narodnostnemensiny.gov.sk/jazyky-narodnostnych-mensin/>.

Art. XXVI

Spravno delikti

Sar phenel § 7b part.1 zakonos n. 184/1999 Z. z. pes dochudel spravno delikto pro drom kaj chasnalinen pes čhiba nacijakere cikñibnaskere pes dochudel o organo verejno spravakero, savo andro gav kaj hino zorardo lil n. 221/1999 Z. z.:

a) na dela manušeske SR, savo hino manuš so pes chudel ko nacijakero cikñiben, te vakere mujeha abo pisind'i komunikacija andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri abo les pal kasi možnost'a na informinel (§ 2 ods. 3)⁶¹;

b) te o manuš SR mangel, savo hino manuš so pes chudel ko nacijakero cikñiben, na dela rovnopiso rezultatoskero u rodno lil, verakero lil abo meribnaskero lil te andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri (§ 2 ods. 4 a 5)⁶²;

⁵⁹ Sar phenel art. 5 part. 2 liter. e) punkto 4 Organizačno porjadkos Uradoskero vladakero SR generalno tajomñiko služobno uradoskero okrem aver zabepečinel koda te keren pes musajipena avka sar phenel zakonos n. 184/1999 Z. z. pal o chasnaliben čhibakero nacijakero cikñibnaskero.

Sar phenel art. 23 part. 2 lit. e) Organizačno porjadkos Uradoskero vladakero SR Kancelarija generalno tajomñikoskeri služobno uradoskeri paš koda sar kerel peskeri bu'i zabepečinel koda te vibavinel podañja avka sar phenel zakonos pal o chasnaliben čhibengero nacijakero cikñibnaskeo andre jekhetañi bu'i le Uradoha splnomocnenco vladakero Slovačiko republikakero vaš nacijakere cikñibena.

Avka sar phenel art. 23 part. 2 liter. f) Organizačno porjadkos Uradoskero vladakero SR Kancelarija generalno tajomñikoskeri služobno uradoskeri paš koda sar kerel peskeri bu'i pro koda te zabepečinel te del odborno u metodikano šegitiben orgenenge verejno spravakere u organizačno zloškenge bespečnostno u zachrane zbori paš koda sar pes l'ikerel zakonos pal o chasnaliben čhibengero nacijakero cikñibnaskero andre jekhetañi bu'i le Uradoha splnomocnencoskero vladakero Slovačiko republikakero vaš nacijakere cikñibena.

Avka sar phenel art. 23 part. 2 liter. g) Organizačno porjadkos Uradoskero vladakero SR Kancelarija generalno tajomñikoskeri služobno uradoskeri paš koda sar kerel peskeri bu'i pre koda te zabepečinel te kerel pes sprava jekhvat tel duj berš pal koda savo hin stavo sar pes chasnalinen o čhiba nacijakere cikñibnaskere pro than Slovačiko republikake andre jekhetañi bu'i le Uradoha splnomocnenco vladakero Slovačiko republikakero vaš nacijakere cikñibena u te den la pro kidipen vladakero avka te del la šeralo andral urado vladakero.

⁶⁰ Rada vladakeri SR vaš manušikane čačipena, nacijakere cikñibena u l'inguñi rovnost' hiñi sar phenel § 2 part. 3 zakonos n. 575/2001 Z. z. pal organizacija keribnaskeri vladakeri u organizacija ustredno štatno spravakeri hin jekh andral le stalo poradno organo vladakero SR.

⁶¹ Detajlenca dikh arto VIII. punkto 1 ži 3 akada metodikano lil.

⁶² Detajlenca dikh arto VIII. punkto 4 u 5 t akada metodikano lil.

- c) na zabespečinela nav pre peskero kher, andre savo hino, te andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri (§ 2 ods. 6)⁶³,
- d) na dela kana mangel uradno formularo avridino ando rozsaho predal leskere but'a te andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri (§ 2 ods. 7)⁶⁴;
- e) na zabespečinela pro peskero than gaveskero nav te andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri andro peskero keriben andro pripadi save hine phende andro § 4 part. 1⁶⁵;
- f) na zabespečinela t eden pes informaciji, uprepisinde u hiri andre peskeri but'i avka sar phenel § 4 part. 6 angutni sentencija⁶⁶;
- g) na zabespečinela kana pes mangel informaciji pal o bazutne phandle čačutne predpisi te andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri (§ 4 ods. 8)⁶⁷;
- h) na dela uradoske vladakereske informaciji u podkladi avka sar phenel § 7u part. 3⁶⁸.

Sar phenel § 7b part. 2 zakonos n. 184/1999 Z. z. kerel spravno delikto pro than kaj chasnalinel pes čhiba nacijakere cikñibnaskere oda pravñicko manuš abo fizicko manuš podnikat'el'is, savo na kerela uprepisindo abo hiro avka sar phenel § 4 part. 6 te andre čhib nacijakeri cikñibnaskeri, te džal pal o uprepisindo abo hiro savo obsahinel informacija savi bajinel pal o dživipen, sast'ipen, chulajiten abo bespečnost' le manušengeri SR.

Jekhetaneste le part. 3 ži 5 akada paragrafo spravno delikti avka sar phenen parta 1 u 2 prejedñinel urado vladakero, avka, te urado vladakero pes dodžanel hoj sas pharude musajipena, save hine sar spravne delikti avka sar phenel parta 1 u 2 u aňi pal pisindo merkiñiben na džala andre leha phend'i lehota koda te lačharen pes dodžande bilačhipena, šaj o urado vladakero te del pokuta kathar 50 evro ži 2 500 evro. Pre koda te kerel pes pokuta pes chudel bazutno predpiso pal spravno keriben⁶⁹. Paš koda sar del pes pokuta pes dikhel pre koda savo hino baro spravno delikto, leskere nasledki, pro keril but'a, sar sas spachindo, keci trvinelas u pro opakindo protipravno keriben. Pokuta šaj te del pes ži jekh berš kathar o d'ives , kana pes o urados vladakero dodžand'a pal spravno delikto, najpozdneder ži duj berš kathar d'ives, kana dogel'as ko leskero spachaňje. Vinosos pokutengero save sas dine avka sar phenel ada zakonos hino prijmo andro štatno rospočto.

Kijathod'i n. 1 Zoznamos organengero verejno spravakero

Kijathod'i n. 2 Zoznamos chasňarde skratki

⁶³ Detajlenca dikh arto XI. punkto 1 akada metodikano lil.

⁶⁴ Detajlenca dikh arto VIII. akada metodikano lil.

⁶⁵ Detajlenca dikh arto XI. punkto 1 akada metodikano lil.

⁶⁶ Detajlenca dikh arto XII. akada metodikano lil.

⁶⁷ Detajlenca dikh arto XV. Akada metodikano lil.

⁶⁸ Detajlenca dikh arto XXIII. Akada metodikano lil.

⁶⁹ Zakonos n. 71/1967 Zb. pal o spravno keriben (spravno porjadkos) sar phenen o palune predpisa.